

De liefde de vervulling der Wet

HET AANBOD VAN VRIJE GENADE EN DE TOEPASSING ERVAN

G.P.P. Burggraaf

G.P.P. Burggraaf

DE LIEFDE DE VERVULLING DER WET

HET AANBOD VAN VRIJE GENADE
EN DE TOEPASSING ERVAN

UITGEVERIJ "DE ROKENDE VLASWIEK"
POSTBUS 47 - 2820 AA STOLWIJK

CIP GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK,
DEN HAAG

Burggraaf G.P.P.

DE LIEFDE, DE VERVULLING DER WET
Het aanbod van vrije genade en de toepassing ervan
Omslagillustratie: Brown's Family Bible
Trefwoord: theologie / prediking

ISBN 90-76100-48-9

© COPYRIGHT BIJ UITGEVERIJ
"DE ROKENDE VLASWIEK" - STOLWIJK - 2001

*Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd
en/of openbaar gemaakt door middel van druk,
fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder
voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.*

INHOUD

1. De bekering van de tollenaar	7
---------------------------------------	---

De toeleidende weg tot Christus...

2. Het aanbod van vrije genade.....	37
3. De geboden van Christus	49
4. De liefde, de vervulling der Wet	70
5. De Wet, het verbond der werken?	86
6. Wat is presbyteriaans?	90
7. De gemeenschap der heiligen	93

DE BEKERING VAN DE TOLLENAAR

*"Twee mensen gingen op in de tempel
om te bidden, de één was een farizeeër
en de ander een tollenaar..."*

Deze gelijkenis, zoals die opgetekend staat in Lukas 18:10-14, wensen wij met de hulp des Heeren met u te overdenken, waarbij wij de nadruk leggen op de rechtvaardigmaking van de tollenaar.

De toeleidende weg tot Christus

De paulinische leer van de rechtvaardiging van de goddeloze, herontdekt door de reformatoren, is in onze dagen duidelijk een omstreden zaak, in de volle breedte van de gereformeerde gezindte. De verwarring omtrent de toepassing van het heil is in onze kringen zó groot, dat zelfs de meeste rechtzinnige predikanten er geen afdoende antwoord op hebben, ondanks dat men er boeken over vol schrijft. Sommigen trachten met de filosofie van Aristoteles klaarheid in de theologie te brengen, met een beroep op dr. A. Comrie. 't Is wel pijnlijk dat de filosofie van de van God geleerde Comrie op één lijn staat met de kuypériaanse filosofie van de veronderstelde wederge-

boorte. Wet en Evangelie worden op grote schaal gemengd. De toeleidende weg tot Christus wordt voorgesteld, als zijnde in Christus. De blinde is de blinde gaan leiden. Wie zou niet wenen?

Onlangs is het boek van ds. C. Harinck, *DE TOELEIDENDE WEG TOT CHRISTUS*, verschenen. Ik vraag me af of het boek wel aan de doelgroep *-de bekommerden-* beantwoord. Het boek van ds. Harinck is namelijk één aaneenschakeling van oudvader-citaten. Toen ik het boek las, vroeg ik me af wat nu eigenlijk de theologie van ds. C. Harinck zelf was. Of je nu ds. A. Moerkerken leest, of je leest dr. ir. J. Blaauwendraad, hun theologie is vrijwel geheel ontleend aan bepaalde oudvaders. Hetzelfde geldt voor het boek van ds. Harinck. Hebben deze mensen geen besef dat Gods Woord de enige bewijsgrond is omtrent de leer der zaligheid? Een verloren ziel die worstelende is omtrent zijn ziel en zaligheid zal met oudvaderscitaten niet gerust te stellen zijn. Al die oudvader-bewijsvoering is maar een dodende letter. De oudvaders kunnen zeer nuttig zijn als bevestiging van een bepaald (bevindelijk) leerstuk, en ze zijn niet zelden tot stichting van de ziel, maar als ze als bewijsgrond dienen, zitten we aan de voeten van de paus nog voor dat we er erg in hebben. Dat gevaar is ook levensgroot aanwezig bij het boek van ds. Harinck.

De levende Kerk ontleent haar getuigenis aan Christus Zelf: "Ik heb het zélf uit Zijne mond gehoord."

Hoewel ds. Harinck een aparte positie durft in te nemen in zijn gelederen en terecht de allegorische exegese aan de kaak stelt, inclusief de exemplarische bekeringsmodellen, ben ik toch

behoorlijk teleurgesteld over zijn boek. Al die oudvader-citaten had mijn zoontje van dertien jaar ook wel kunnen verzamelen, maar weet u wat Christus zegt tegen Zijn discipelen? *“Wie zegt gij, dat Ik ben?”*

Als reformatorisch theoloog is het absoluut tot oneer van God als men met andermans kalf ploegt om de leer der zaligheid te bewijzen. Als theologen met andermans kalf ploegen, is dat voor mij het bewijs dat men niet eens om het licht van de Heilige Geest verlegen zit, dat ook nú nog aan de voeten van Christus te verkrijgen is. Vanwege het feit dat velen hun licht aan oudvaders ontlennen en niet aan het Woord, is het zo donker in onze dagen.

We zijn geen lichtend licht en geen zoutend zout meer, in een krom en verdraaid geslacht. Als het zout smakeloos is, waarmede zal het dan gezouten worden? Met een massa oudvaders? Wie zou niet wenen?

Anderzijds is het goed te weten wat de reformatoren en de mannen uit de Nadere Reformatie hebben geleerd, maar zij vormen geen bewijs voor de bijbelse heilsleer, alleen een bevestiging daarvan als het goed is. Vanwege het feit dat de reformatoren niet geïnspireerd zijn, staan ze altijd bloot voor correctie, als dat nodig mocht blijken. De 95 stellingen van Luther zijn niet helemaal gezuiverd van het roomse zuurdesem. Dat geldt ook voor Calvijn's visie over de plaats van de Wet in het stuk der dankbaarheid. De schrijver van dit boekje laat de Schrift hierover het laatste Woord uitspreken.

In de Nadere Reformatie is het goed verkeerd gegaan met de theologie. Enerzijds doordat ds.

W. à. Brakel de zekerheid des geloofs tot het wel-
wezen des geloofs degradeerde. De zekerheid
des geloofs behoort echter tot het wezen des
geloofs, zoals de Heidelberger in Zondag 7, vraag
en antwoord 21 bewijst. Anderzijds ging de zu-
iverheid van de paulinische theologie tijdens de
Nadere Reformatie verloren door de invoering
van de scholastiek, waardoor het licht des
Geestes uit de tijd van de Reformatie is gaan
tanen. Filosofie is er voor in de plaats gekomen,
met alle gevolgen van dien. Tot op de huidige dag
is de gevestigde kerk onder de betovering van
het roomse zuurdesem, om de verdrietige reden,
dat velen hun licht ontlenen aan oudvaders en
niet aan de Schrift. Persoonlijke doorleving van
de rechtvaardiging van de goddeloze wordt aller-
wegen gemist. Velen klagen over het achterwege
blijven van het doorbrekend werk des Geestes,
terwijl men er dikwijls zélf vreemdeling aan is.
Zoekende en begerende zielen worden al enige
zaligmakende kenmerken toegeschreven, terwijl
de wedergeboorte staat of valt met de dadelijke
geloofskennis in Christus.

Gods Woord bewijst echter zichzelf, door de Au-
toriteit van de Heilige Geest. Die Autoriteit heb-
ben vooral de reformatoren willen onderschrijven
ten aanzien van de paulinische leer van de recht-
vaardiging van de goddeloze. Dat zijn we goed
kwijt in onze dagen. Ook ds. C. Harinck draait om
dit feit heen in zijn boek. De absolute bediening
van de Wet, als de bediening des doods, komt bij
hem niet goed uit de verf. Hij zegt op vele plaat-
sen dat de Wet een opvoedende functie heeft en
in staat is om de zondaar tot Christus uit te drij-
ven...

Als dat zo zou zijn, is de Wet niet meer de bediening des doods, maar des levens. De Wet heeft van zichzelf geen enkele eigenschap om tot Christus uit te drijven. In geval van overtreding, presenteert de Wet het vonnis en verwijst elke overtreder naar de plaats waar wening is en knersing der tanden. Dat de wet een tuchtmeester is tot Christus, wat door ds. Harinck veelvuldig aangehaald wordt, slaat alleen op de oudtestamentische bedeling. De ceremoniële wet was een tuchtmeester tot Christus, maar niet de zedelijke Wet der Tien Geboden. **Lees de Kanttekeningen bij Galaten 3:24-25 er maar op na!**

Omdat de Wet der Tien Geboden de bediening des doods is, kan de Wet nooit té scherp gepreekt worden, met dien verstande, dat de Wet nooit zonder het Evangelie gepreekt moet worden. Als de Wet op het scherpst van de snede gepreekt wordt, kan men het Evangelie nooit te ruim voorstellen. Wet en Evangelie horen dus wel onlosmakelijk bij elkaar in de prediking. Dat zegt ds. Harinck ook in zijn boek, maar hij zwakt de bediening van de Wet op bijna elke pagina af. "Zonder het Evangelie is de Wet slechts een dodende en verdoemende letter" (pag. 177). Nu, meer is de Wet ook niet, omdat de Wet krachteloos gemaakt is door de zonde. De krachteloze Wet van het verbond der werken is om die reden niet waardeloos geworden. Juist omdat de Wet 'slechts' een dodende en verdoemende letter is, zal haar bediening een ziel doen wanhopen om ooit nog door enig werk zalig te kunnen worden. Dat is wat ds. T. Hooker *heilzame wanhoop* noemt, opdat middels de prediking van het Evangelie een dode en verdoemeniswaardige zondaar

opstaat uit zijn zondegraf door de Heilige Geest. De Wet moet niet gescheiden van het Evangelie gepreekt worden, maar wel totaál onderscheiden, dus niet met het Evangelie vermengd. Dat ds. Thomas Hooker en ds. Thomas Shepard bekritiseerd worden in het boek van ds. Harinck is dus volkomen onterecht! Voor dit feit spant ds. Harinck ds. J. Koelman voor zijn karretje, maar ds. Koelman is de Schrift niet. Ik bedoel, dat ds. Hooker en ds. Shepard alleen met *de Schrift* weerlegd kunnen worden. Duizenden zielen zijn onder ds. Hooker en ds. Shepard tot bekering gekomen en ook hun geschriften zijn velen reeds tot zegen geweest en zijn het nog! Zoals ds. Koelman en ds. Harinck Hooker en Shepard niet kunnen 'meemaken', zo kunnen velen de radicale Kohlbrugge ook niet 'meemaken', maar dat zal dan wel komen door het gemis aan de ware bevinding...

Bovendien, om oudvaders met oudvaders te bestrijden is feitelijk de zonde tegen het negende gebod: *Gij zult geen valse getuigenis spreken tegen uw naaste*. Nee, alleen de Schrift is de enige Autoriteit waarmee weerlegd mag worden, *want deze zijn het die van Mij getuigen*, zegt de hoogste Autoriteit.

Ook wordt in het boek van ds. Harinck de trekende liefde des Vaders in de weg der ontdekking -de toeleidende weg tot Christus- niet met name genoemd. Christus zegt echter: "*Niemand kan tot Mij komen, tenzij de Vader, Die Mij gezonden heeft, hem trekke...*", **dan volgt de wedergeboorte**: "*...en Ik zal hem opwekken ten uiterste dage*", Joh. 6:44. Ik kom straks nog op deze kwestie terug.

Op pagina 13 schrijft ds. Harinck in zijn boek: "Tussen de wedergeboorte en het geloof in Christus ligt een weg, die voor de één wel langer is dan voor de ander. Maar het genadeleven begint niet met de kennis van Christus en het geloven in Hem tot zaligheid. Het begint met de bevindelijke kennis van onze ellende."

Wat ds. Harinck hier zegt, of anderen laat zeggen, is ronduit ketters! Dat zou betekenen dat er leven is voor de kennis van Christus, leven voor de rechtvaardigmaking, leven voor het geloof in Christus. Nu, dat leert de Schrift nergens! Ook de reformatoren leren dat niet en het strijdt tegen de natuur van het ware geloof!

Lezers, laat u niet bedriegen! De wedergeboorte staat of valt met het geloof in Christus. Een ziel die nog niet in Christus gelooft, is niet wedergeboren. De kennis der ellende, die aan het geloof in Christus voorafgaat, behoort tot het wettisch werk des Geestes, waardoor een ziel zichzelf gaat zien zoals God hem ziet, zoals in Romeinen 3:19 staat geschreven. Het geloof op haar beurt staat of valt met het sterven door de Wet aan de Wet, want het Einde van de Wet is Christus, tot rechtvaardigheid, een iegelijk die gelooft. Dat zijn geen voorwaarden, maar dat is wat Paulus ons leert. Dat is wat de Heilige Geest Zijn Kerk leert. Ik zeg niet dat een pas wedergeboren ziel dit feit in het juiste licht ziet, het gaat hier echter over de waarheid.

Het sterven door de Wet aan de Wet staat dus in het kader van de rechtvaardiging van de goddeloze. Dat mis ik volledig in het boek van ds. Harinck. Door de dwaalezel van Jean de Labadie voor zijn kar te spannen, ontkent ds. Harinck dat

Gods volk een welbehagen krijgt in de straf van haar ongerechtigheid (Lev. 26:41-43). Daarmee stelt hij de deugden Gods ondergeschikt aan zalig worden. Een waarachtig ontdekte ziel heeft een liefde tot het recht Gods. Zo'n ziel wil wel zalig worden, maar niet ten koste van Gods deugden. *"Als onder 't heilig recht, de ziele niet meer vecht, maar billijkt zondeloon, wat haar ook overkôôm, rechtvaardigend haar God, wat eeuwig zij haar lot. Als in haar laatste vreugde -het eren van Gods deugden- de deugd van 't recht het wint, al eist zij: doodt het kind! O, stonde van 't gericht; o dood' -lijkt tijdsgewricht! Dán wordt verloren gaan, door God niet toegestaan. Hier wordt de Zoon gekust, eer z' op den weg vergaat. Hier drinkt zij 't Bloed des Lams, 't welk haar in 't leven laat. Hier word t de toorn geblust en is het vrêe met God, door 't offer van Zijn Zoon, o aller zaligst lot."*

Als iemand -al was het een professor in de godgeleerdheid- de deugden Gods ondergeschikt stelt aan zalig worden, heeft een kind van zes jaar mét vrije genade meer kennis van God en Goddelijke zaken dan zulk een professor of wie het ook moge zijn.

Of een ziel nu door de Wet geteisterd, of door het Evangelie genodigd wordt om tot Christus te komen, die ziel is 'pas' wedergeboren als hij in Christus gelooft en hij gelooft 'pas' in Christus als hij door de Wet aan de Wet gestorven is. Dat is de paulinische leer. Het wonder van vrije genade geschiedt nog altijd op het schavot, hoewel de één daarvan meer bewust is dan de ander. Als u echter niet weet uit welke grote nood en dood u verlost bent geworden en u aan het wonder van

zalig worden vreemd blijft, zal de hemel voor u een hel zijn, want in de hemel wordt alleen God grootgemaakt, ja, voor Zijn troon én hier beneden.

In welk kader moeten we dus het stuk der ellende, dat aan het geloof in Christus voorafgaat, plaatsen? Niet in het kader van de wedergeboorte. Dat hebben de reformatoren ook niet gedaan, hoewel ds. Harinck zijn lezers dat wel wil doen geloven. Gods volk met een beetje onderscheiden kennis trapt daar niet in. Christus zegt in Johannes 16:8-11: *"En Die -de Heilige Geest-gekomen zijnde, zal de wereld -dus de onbekeerden- overtuigen van zonde, en van gerechtigheid, en van oordeel: van zonde, omdat zij in Mij niet (!) geloven; en van gerechtigheid, omdat Ik tot Mijn Vader heenga, en gij zult Mij niet meer zien; en van oordeel, omdat de overste dezer wereld geoordeeld is."*

Hiermee heb ik ds. Harinck's boek en ook de eensluidende recensie van de hand van ds. M. Van Kooten op ds. Harinck's boek, voldoende met de Schrift weerlegd.

Degenen uit Romeinen 3:19 zijn dus degenen die onder de Wet zijn en al degenen die onder de Wet zijn, zijn niet onder de genade. Een ziel die wedergeboren is, is niet meer onder de Wet, maar onder de genade en een wedergeboren ziel wéét - naar de mate des geloofs- dat hij niet meer onder de Wet is, maar onder de genade. Het genadeleven begint met de kennis van Christus, anders is genade geen genade meer en is Christus u ijdel geworden. *"Zo dan, indien iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel; het oude is voorbijgegaan, ziet, het is alles nieuw geworden", 2 Cor. 5:17.*

Zelfs de trekkende liefde des Vaders, waardoor alle uitverkorenen tot Christus getrokken worden, behoort als zodanig niet tot de wedergeboorte zelf, hoewel de huichelaars deze trekking missen. God weet dus feilloos wie Hij trekt, namelijk de uitverkorenen. Voor zulke goddelozen was Christus te Zijner tijd reeds gestorven, ja, toen zij nog in de zonden speelden (Rom. 5:6).

De Schrift leert dat geloof, wedergeboorte, rechtvaardigmaking, de openbaring van Christus, samenfallen. Het geloof volgt dus niet op de wedergeboorte, ja, wel in orde, maar niet in tijd. Dat leert de ganse Schrift ons en dat hebben ook de reformatoren klaar en duidelijk bevestigd.

Wat ds. A. Moerkerken schrijft in ds. Harinck's boek omtrent Rachab de hoer, op pagina 13, gaat helemaal alle perken te buiten. Hij schrijft: "Wat wist Rachab, de hoer, van Christus toen zij door het geloof (!) gespaard werd op de muren van Jericho?"

Weerzinwekkend! Rachab, de hoer, geloofde in Christus, zegt Paulus in Hebreeën 11:30. Of wil men beweren dat Paulus met het geloof van de geloofshelden een ander geloof bedoelt dan het geloof in Christus? **Wie zou niet wenen?**

Ik zeg niet dat *ik* u uit de brand kan helpen, lezers, want dat is Gods werk. U moet bij God zijn en zelfs op prinsen geen vertrouwen stellen. Als u met vragen bestormd wordt omtrent uw ziel en zaligheid, waarom gaat u dan niet biddend op de knieën met een opengeslagen Bijbel bij Jesaja 53?

"Ja maar -zegt u wanhopig- ik versta niet eens wat ik daar lees en hoe zou het ook kunnen, indien ik geen uitlegger heb?"

Beste lezer, ik wil mijzelf in het geheel niet presenteren, maar Filippus kwam niet toevallig met de Moorman¹ in aanraking..., en hij kwam niet in eigen naam, maar in de Naam des Zoons van God. Laat mij u zó van dienst mogen zijn, om Christus' wil...!

Voorafsprak

Christus richt Zich met de gelijkenis van de farizeeër en de tollenaar tot degenen die bij zichzelf vertrouwden dat zij rechtvaardig waren en anderen niets achtten. Met deze gelijkenis wil Christus benadrukken dat God alleen goddelozen rechtvaardigt, en geen eigengerechtigde farizeeërs, geen gelovigen, geen zoekenden, geen biddenden, geen tollenaars, maar verloren zondaren. We hebben het al meer gezegd dat wij op grond van de Schrift het aanbod van vrije genade leren, maar dat de toepassing er alleen is voor verloren zondaren, zoals Christus ons ook leert in deze gelijkenis. Deze gelijkenis leert ons ook dat er maar twee soorten mensen op de wereld zijn, namelijk een farizeeër en een tollenaar. De eerste leeft van zijn eigengerechtigheid en de tweede van de gerechtigheid van een Ander, zoals uit deze gelijkenis zal blijken.

De farizeeër dácht dat hij rechtvaardig was en de tollenaar wist zeker dat hij het niet was. De eerste dácht dat hij de hemel niet kon ontlopen en de

1. De bekering van de Moorman staat beschreven in het boekje: BUITEN DE LEGERPLAATS en in de boekjes: KOMT, WANT ALLE DINGEN ZIJN GEREED; TRAP EN MATE IN DE KENNIS VAN CHRISTUS; BETHEL EN PNIEL OPGEHELDERD IN DE DRIE TRAPPEN DER WEDERGEBOORTE, wordt -zoals ook in dit boekje- de toepassing van het heil nader uitgelegd.

tweede wist zeker dat de hel aanstonds zijn deel zou zijn. De farizeeër en de tollenaar kunt u beiden in de kerk vinden, de eerste op het voorgestoelte en de laatste ergens achterin, in een hoekje van de garderobe, of op de drempel van de achterdeur, niet als een dorpelwachter, maar als een erfwachter van de hel.

Ooit was er één plaats op aarde waar geen farizeeërs en tollenaars te vinden waren, namelijk in het paradijs vóór de val. God heeft ze namelijk niet geschapen. Adam was geen farizeeër en Eva geen tollenaar. Adam vertoonde het beeld Gods en Eva was de moeder aller levenden. Waar komen dan die farizeeërs en die tollenaars toch vandaan? Beiden zijn in het paradijs geboren, onder de boom der kennis, des goeds en des kwaads. Eerst werd de farizeeër geboren, een tweeling nog wel, en beiden wilde niet weten dat zij van de verboden boom gegeten hadden, zich bedekkende met bladeren van eigengerechtigheid. Eva gaf namelijk de duivel de schuld en Adam gaf zijn vrouw en daarmee God de schuld. Het Sanhedrin was er dus al in het paradijs, nog vóórdat de tollenaar geboren werd. Voordat we worden die we zijn, moet het kleed van eigengerechtigheid uit. Toen dat gebeurde, kwam de erkenenis: "Ik heb gegeten." *Ik heb gedaan wat kwaad was in Uw oog, dies ben ik HEER' Uw gramschap dubbel waardig.*

Ja, dat is tollenaars-taal, dezulken gaan de straf op de zonden goedkeuren en God vrijverklaren, want Zijn doen is rein en Zijn vonnis gans rechtvaardig. Voor de tollenaars in het paradijs was het evenwel voor eeuwig afgelopen, want met de belijdenis kom je niet verder dan een bevestiging

van je vonnis. Met de arrestatie ben je nu eenmaal nog niet wedergeboren, hoewel velen het tegendeel leren en beweren. Adam moest aanstonds de laatste adem uitblazen en de moeder aller levenden kon enkel de dood baren. Sommigen theologiseren dat Adam en Eva tegen de Wet der Tien Geboden gezondigd hadden, maar dat vraagt om een genuanceerde toelichting. De Wet der Tien Geboden was toen nog niet als zodanig bekend gemaakt, ze hadden alleen het proefgebod: *Ten dage als gij daarvan eet, zult gij de dood sterven*. Adam en Eva konden niet hun ouders ongehoorzaam zijn, want die hadden ze niet, ze konden geen overspel doen, want ze waren maar met z'n tweeën, Adam kon zijns naaste vrouw niet begeren, omdat die er gewoon niet was. Stelen kon ook niet, want heel het aardrijk stond onder de heerschappij van koning Adam, behalve dan die verboden boom en zijn vruchten. Eén gebod uit de Wet -gij zult niet stelen- hadden ze overtreden, dus stonden ze -geestelijk gezien- schuldig aan alle geboden. De Wet is geestelijk, omdat God geestelijk is. Om die reden was men in de patriarchale tijd niet zonder de Wet, want God had Zijn Wet in de harten der mensenkinderen geschreven, alleen is onze consciëntie zodanig bedorven door de zonden, dat wij van nature aan de kennis van Gods wegen geen lust hebben, en van de zonden geen last hebben, omdat we de Wet door de zonde krachteloos hebben gemaakt. Ook na ontvangen genade geldt, dat het vlees zich der Wet Gods niet onderwerpt, omdat wij enkel vlees zijn. Toch eiste God krachtens Zijn scheppingswet en het verbond met Adam, dat alle vlees zich der Wet Gods

zou onderwerpen en daarom is de tweede Adam vlees geworden om de wil des Vaders te doen, namelijk de geschonden eer van God te herstellen door alle gerechtigheid der Wet te vervullen en haar vonnis te ondergaan. Het werkverbond is in Christus vervuld en nu heet het nieuwe of het tweede verbond, het genadeverbond, en daarvan is Christus het Hoofd. Voordat Adam het hoofd van het werkverbond was, was Christus al van eeuwigheid het Hoofd van het genadeverbond. Dat is de reden dat Adam en Eva niet als onverzoende tollenaars ter helle zijn gevaaren, omdat God de moeder aller beloften uit het genadeverbond genomen heeft en daarmee het bloed getoond heeft dat noodzakelijk was om hun schuld te verzoenen. God heeft Adam en Eva niet zonder kleed het paradijs uit gejaagd, want hoewel zij uit de staat der rechtvaardigheid verdreven, heeft God hen gekleed met het kleed van de gerechtigheid van Christus. Er zijn dus geen farizeeërs uit het paradijs verdreven, maar verzoende tollenaars. De Wet heeft tot gevolg dat er farizeeërs zijn en Christus heeft tot gevolg dat doodschuldige tollenaars met God verzoend worden.

Dat was de nodige voorafsprake op de verdere verklaring van onze gelijkenis, om aan te geven dat de zonden God niet in de weg staan, want daarvoor is een bloedfontein geopend, maar voor adamsgerechtigheid is geen enkel medicijn, tenzij we radicaal door het zwaard der Wet aan de Wet sterven, om Gode te kunnen leven.

Twee mensen waren dus de tempel binnengegaan om te bidden. De farizeeër liep gelijk profaan naar voren, naar het koor waar het altaar

stond, waarop het bloed der verzoening vloeide. De man hief hoofd en handen opwaarts ten hemel om God te danken dat hij niet zo'n crimineel was als de tollenaar en allerlei opgesomd gespuis. Deze man had geen vragenlijst, om God te bidden hetgeen hem ontbrak, nee, hij was blijkbaar zo volmaakt dat hij God alleen maar kon danken. Dat lijkt op echte dankbaarheid, want in bidden zit nog zoveel zelfbedoeling, omdat we doorgaans alleen maar op ons zelf aan bidden. Deze man bad van zich af door God te danken. Dat leer je niet op één dag, daarvoor moet je wel enkele keren met Jona overboord zijn gegaan, om God te danken en te aanbidden, vanwege Zijn onveranderlijkheid in Christus voor een goddeloze hoop. De man voorin de tempel was dus blijkbaar een uiterst dankbare man, die God wel wist te vertellen hoe braaf hij was en daarbij een waslijst deugden opsomde, die menige arme zondaar het schaamrood naar de kaken doet vliegen. "Ik vast tweemaal per week, ik geef tienden van alles wat ik bezit."

Ik kan het die man niet nazeggen, u wel?

Zo'n dankbaar mens -als die farizeeër voorin de tempel- verdiende op z'n minst een leuningstoel in de hemel met al die opgesomde goede werken. Twee maal per week je eten en je drinken laten staan en dan van alles wat je bezit een tiende deel afzonderen, voor kerk, zending en traktement, nou, dan sta je toch wel nadrukkelijk in de reformatische traditie.

Zacheüs, de tollenaar, streefde deze brave Hendrik echter ver voorbij, want hij gaf niet een tiende deel, maar viérmaal het ontvreemde aan zijn naaste terug en ontving Jezus op Zijn Eigen bevel

in zijn huis, om daarin altijd te blijven. Als Christus in je huis komt wonen, is God je Bankrekening. Zijne is het goud en het zilver en het vee op duizend bergen. De farizeeër echter, was met zijn tienden zo gierig als een vrek, want wat hij aan tienden weggaf, bespaarde hij met vasten. Zijn oogmerk was om van de mensen gezien te worden, maar zijn hart bleef verrot als tevoren. Hij kwam nog 'vromer' de tempel uit als hij erin gekomen was, maar zijn bidden had zijn oordeel enkel verzaamd. Hij bad namelijk bij zichzelf, staat er, dus niet door de Geest Die in Gods volk bidt met onuitsprekelijke zuchtingen. Die man is biddende verloren gegaan.

Er was ook nog een andere man in de tempel, namelijk een tollenaar, die achterin de voorhof was blijven steken, vanwege de heiligheid en de majesteit Gods, die de woonplaats van Gods eer vervulde. De tollenaar stond dus niet voorin bij het altaar om te delen in de verzoening, zoals sommigen suggereren, maar was -zoals gezegd- achterin de tempel blijven steken en stond van verre met zijn ogen naar de grond te turen, slaande op zijn borst, zichzelf tot de hel toe vernederende, met een schreeuw in de ziel: *"O, God, wees mij, zondaar, genadig."* De heiligheid en de majesteit Gods veranderde de voorhof voor deze man in een voorportaal van de hel, want de man beseftte dat onreine zondaars de tempel niet eens mochten betreden. Nu hij toch met zijn bezoedelde voeten de drempel had overschreden, wilde hij zelfs zijn ogen niet opheffen naar de hemel, omdat hij vreesde, daarmee de onmiddellijke wraak van God in te roepen, om dan zoals Ko-

rach, Dathan en Abiram levend ter helle te varen. Dat was inleving, mensen! En als u daarvan niet iets weet, weet u echt nergens van! Dan weet u niet wie God is krachtens Zijn heilig recht. Dan weet u niets af van het vonnis van het proefgebod: *Ten dage als gij daarvan eet, zult ge de (drie-voudige) dood sterven*. Dan weet u ook niet dat u genade nodig hebt, ook al bidt u om genade. Als u om genade bidt, zonder de inleving van deze tollenaar, en God gaat u verhoren, zult u alles in het werk stellen om God uit handen te blijven. Alvorens God gratie verleent, brengt de Heilige Geest u eerst op het schavot, waarbij de ter dood veroordeelde nog een laatste wens mag doen. Dat was bij die tollenaar een schreeuw om genade. God maakt Zijn volk zo gewillig, dat ze haar hoofd op het blok legt. God maakte Jona zo gewillig dat hij tegen de schepelingen uitriep: "Gooi mij maar overboord, want het is mijn schuld." God maakte die tollenaar zo gewillig, dat hij over de drempel van Gods heiligdom stapte en daarmee zijn vonnis kwam te eigenen. Die plaats was voor die tollenaar zijn laatste plaats en daar deed hij zijn laatste gebedje. Die tollenaar had reeds afscheid genomen van zijn vrouw en kinderen. "Dag, vrouw, dag kinderen, nu gaat dit beest nog één keer tot God bidden, om één keer Zijn voeten te mogen kussen, en dan voor eeuwig weg."

Als u hieraan geen kennis hebt, beste lezer, ga dan niet als een bezetene alle bijbelteksten erbij stelen om recht overeind te blijven, gelijk die farizeeër, door een gunstige toepassing voor uzelf te maken. Daarmee gaat u echt verloren, omdat u en ik van nature verloren zijn. **Wat dan?** Vraag

God of hij u gewillig maakt om van het dek van uw eigengerechtigheid geworpen te worden. Als u weet dat u de hel verdiend hebt, is er toch niets aan u verloren? Dan moet je niét bidden om je verdoemenis, nee, dat doet Gods volk niét, maar ze krijgt wel een welbehagen in de straf van haar ongerechtigheid. Dat volk wordt helwaardig, maar ze springt niet zelf overboord, nee, Jona werd overboord gewórpen. Toen kwam Jona nieuwelings aan het Einde van de Wet, Christus. Het gaat hier dus niet over Jona's rechtvaardigmaking, dat zult u hopenlijk wel verstaan. Ik spreek er typologisch over.

't Viel voor Jona eeuwig mee. Ja, 't valt voor de Kerk eeuwig mee. Ze wilde wel vluchten maar ze kon nergens heen, terwijl de dood voorhanden scheen, daar alle hoop haar gans ontviel en niemand zorgde voor haar ziel. Kijk, daar heeft God haar pad gekend.

Jona is niet in de vis gebleven. Nee, het graf kon Christus niet houden. Na drie dagen en drie nachten werd de vis zo misselijk van Jona, want die Jona was maar niet te verteren, zodat de vis op Gods bevel Jona uitspuwde op het droge. Jona was een kind van God en daar wordt de wereld misselijk van en voor dezulken is er in de hel geen plaats! Dan komt de Kerk in de vrijheid. Dan gaat de Kerk -door de nadere oefeningen des geloofs- zelfs in het graf getuigen van de vrijheid in Christus. *Ik zal de tempel Uwer heiligheid weder aanschouwen* en de Tempel is Christus. Christus stierf echter vrijwillig, de geest gevende. De Kerk sterft vrijwillig door de vrijwilligheid van Christus, dat is door de liefde van Christus. Je kunt de rechtvaardigmaking daarom nooit zuiver

preken zonder de gewilligheid van Christus, hoewel dat voor de ziel in kwestie pas achteraf verstaan wordt. Sion wordt immers door recht verlost en niet voor het recht. Ik vrees dat de hel gevuld zal zijn met zielen die voor het recht losgelaten zijn, zoals Barabbas. Barabbas werd **van** het oordeel verlost, maar die ene moordenaar aan het kruis **in** het oordeel. Daar zit een eeuwigheid tussen, mijn waarde lezer!

Mensen, je kunt jezelf in duizend bochten wringen om met allerlei uit de Bijbel geplukte teksten en beloften je vonnis te ontgaan, maar dat helpt echt niet. Kom, ik wil u niet benauwen, maar inwinnen voor het lieve recht van God. Die tollenaar, hoewel een kind van Abraham, had niet één belofte om op te pleiten, omdat hij een verbondsbreker moest inleven. Daarom sloeg die man op zijn borst, omdat hij de verbondswraak zich had waardig gemaakt. Hij had de weg geweten, maar niet bewandeld, God en de mensen bestolen en bedrogen, dus zou hij met dubbele slagen geslagen worden. Nu stond de man aan het einde van een doodlopende weg te kijken in de helse afgrond van zijn bestaan, met een schreeuw in de ziel. "O, God, wees mij **zondaar** genadig." Ja, dat betekent wat, om zondaar voor God te worden. Dan heb je niet ergens nog een hoopje dat het wel goed zal komen. Dan sla je geen acht meer op de influisteringen van de duivel, die u influistert: "Zó erg is het nu ook weer niet. God is ook barmhartig. Keer slechts terug op uw schreden, want nu u belijdenis in uw hart gedaan hebt, zal God u wel genadig zijn." Ja, dat is het eigenlijke werk van de duivel om zielen uit te sluiten van de daadwerkelijke verzoening. Om genade schreeuwen

is de genade zélf nog niet. Degenen die dat wel leren, leren onzin en weten van de zaak zelf niets af. Velen worden zalig gesproken op grond van bidden en pleiten. Dat is filosofisch bedrog. God zal Zijn uitverkorenen evenwel voeren met smeking en gewezen in de weg der ontdekking, maar daarmee zijn ze nog niet verlost. God is een God van volkómen zaligheid! Het stuk der ellende is niet het stuk der verlossing, net zomin het stuk der dankbaarheid dat is! Velen, zo niet de meesten, zijn met de ontdekking en de belijdenis al bekeerd. O, mensen, het zal wat zijn als u met uw armoede rijk bent geworden! Anderen blijven in het stuk der ellende steken, omdat ze niet door de Vader zijn getrokken met smeking en gewezen. Niemand kan tot Christus komen, tenzij de Vader hem trekt. Als de Vader trekt, geschiedt het wonder van verlossing evenwel geheel onverwachts, aan de kant van de zondaar. Als u dit ontkent, weet u van genade niets af! Mefiboseth verwachtte zijn rechtvaardige dood, toen hij als een dode hond aan Davids voeten viel. Hij werd evenwel gedragen aan 's konings tafel, om dagelijks van 's konings lekkernijen te eten. Zo verging het ook de tollenaar. Dat is het beeld van de gelijkenis.

Weet u wie de tollenaar in die toestand **geheel onverwachts** ontmoet heeft achterin de tempel? **Christus!** Christus zit namelijk altijd achterin de kerk. Daar heeft Hij -even afgezien van de gelijkenis- de tollenaar Zijn bloeddoorlopen handen getoond en Zich over hem ontfermd: "Ik heb u in Mijn beide handpalmen gegraveerd, uw muren zijn steeds voor Mij." De tollenaar stond -net als de verloren zoon- van verre. En van verre zag de

verloren zoon zijn vader. **Mis!** En van verre zag hem zijn vader. God is altijd de Eerste, mensen, zowel in de bekering als in de gemeenschap. De tollenaar kwam niet tot het altaar, maar het Altaar kwam tot hém! Dat is rechtvaardigmaking, dat is zalig worden. *Hier wordt de Zoon gekust, eer z' op de weg vergaat. Hier drinkt zij 't bloed des Lams, 't welk haar in 't leven laat. Hier wordt het vrêê met God, door 't offer van Zijn Zoon, o, aller zaligst lot!*

Toen kwam die tollenaar van de hel in de hemel; in de eeuwige oceaan van de liefde Gods in Christus. Om het even over te zetten van de gelijkenis in het geestelijke leven, geloof ik dat die man op handen en voeten naar huis is gewaagd, vanwege de liefde Gods, ja, door de engelen naar het Vaderhuis is gedragen. In ieder geval was zijn wandeling in de hemel door het geloof. Hij was nu rechtvaardig voor God, omdat hij gérechtvaardigd was. Dat is een werkwoord, dat ziet op een juridische handeling bij God vandaan, geopenbaard in de vierschaar van het geweten, waarbij de gerechtigheid van Christus uit loutere genade aan de ziel wordt geschonken en waardoor de ziel in de vrijheid van Christus gezet wordt. Paulus getuigt in het kader van zijn bekering: *Het heeft Gode liefd Zijn Zoon in mij te openbaren.*

Dus zonder openbaring van Christus geen geloof en zonder geloof geen openbaring.

Het geloof heeft een geopenbaard Voorwerp, namelijk Christus, want het Einde der Wet is Christus, tot rechtvaardigheid, een iegelijk die gelooft. Dus Wie rechtvaardigt? Het geloof? ONZIN! God in Christus door het geloof! Het geloof is slechts

het middel, dat evenwel niet gemist kan worden. Als iemand zegt te geloven, dan is mijn vraag: Hoe is Christus aan uw ziel geopenbaard? Als mensen daar geen antwoord op weten, koesteren ze doorgaans een verondersteld geloof. Hoewel ik niet over harten wens te oordelen, is de volwassen Kerk wel geroepen de geesten te beproeven of ze uit God zijn.

Hetgeen Christus zegt aan het einde van deze gelijkenis: *"Want een ieder die zichzelf verhoogt, zal vernederd worden, en die zichzelf vernedert, zal verhoogd worden"*, daarover bestaat nogal wat verwarring.

Van nature hebben we onszelf al verhoogd in het Paradijs met onze diepe val in Adam. De zondeval was een val in hoogmoed, om als God te willen zijn. De farizeeër verhoogde zichzelf, want de man had geen genade. De farizeeër is het beeld van een onbekeerd mens, zonder uitzondering. Elk onbekeerd mens doet niet anders dan zichzelf verhogen. De tollenaar vernederde zichzelf, staat er. Door het ontdekkende werk van de Heilige Geest kwam hij ertoe zichzelf op de borst te slaan en zichzelf tot de hel te vernederen.

Nu moeten we goed verstaan, dat Jezus met de laatste tekst van de gelijkenis niet een voorwaarde stelt om genade te ontvangen, anders is genade geen genade meer. Niemand hoeft vernedering mee te brengen om gerechtvaardigd te worden. De Catechismus sluit het stuk der ellende in als noodzakelijk om de Enige Troost, beide in leven en sterven, te leren kennen. Het antwoord op de vraag: *Waaruit kent gij uw ellende?* luidt: *Uit de Wet Gods*. Hoe komt een ziel dus aan de weet dat hij verdoemelijk is voor God? Door de

bediening der Wet. Paulus zegt: *"En zonder de Wet, zo leefde ik eertijds; maar als het gebod gekomen is, zo is de zonde weder levend geworden, doch ik ben gestorven"*, Rom. 7:9. Dus die zichzelf vernederen, daar ligt de bediening der Wet door de Heilige Geest aan ten grondslag. De Heilige Geest is de bewerker van die vernedering. Deze uitspraak van Paulus in Romeinen 7:9 staat in onmiddellijk verband met hetgeen Christus zegt in het laatste vers van deze gelijkennis. Het gebod moet komen. God doet het. En als het gebod komt, worden de zonden levend. Hoe meer ik tegen de zonden vecht, des te meer overspoelen ze mij, want de Wet wekt de zonde op. Dat ligt niet aan de Wet, maar aan ons verdorven vlees. Hoe ons dan te vernederen? Door aan de Wet te sterven! Deed Paulus dat? Nee, dat deed de Wet. Hij zegt: *"Ik ben door de Wet der Wet gestorven"*, Gal. 2:19. De Wet is de bediening des doods. De Wet doodt **MIJ**! Paulus zegt: **"IK** ben gestorven."

Zo diep moet de vernedering gaan. En áls het gebod kómt, gáát hij **ú** doden! (Let op de klemtoon).

Hoe komt het dat een ziel ermee eens wordt met deze dood? Omdat Gods volk mét Christus sterft onder de Wet. Christus was gewillig Zich in de dood over te geven. Nu ontvangen de uitverkorenen de gewilligheid van Christus om met Hem te sterven door de Wet aan de Wet. De weg tot het einde van de Wet geschiedt onder de Wet en niet onder de genade. De weg tot het einde van de Wet, ofwel de toeleidende weg tot Christus, is nog geen wedergeboorte. Alles wat door de bediening des doods geschiedt heeft betrekking op

adamsvlees. Door de Wet is de kennis der zonde. De Wet is niet zondig, maar openbaart de zonde. Het goede, -de Wet- baart de dood. Een stervende ziel, die nog niet aan de Wet gestorven is, is nog niet wedergeboren, hoewel hij sterft in het lichaam van Christus. Ja, ik spreek misschien geheimtaal, maar de eenvoud van het Evangelie is zodanig verduisterd, omdat men tegenwoordig de eenvoud heeft ingewisseld voor 'makkelijk'. Nou, beste lezers, ik moet u zeggen, dat zalig worden wel eenvoudig is, maar het is niet makkelijk, het is onmogelijk! Al degenen die de onmogelijkheid van zalig worden niet leren, zijn arbeiders van de satan! De taal die ik bezig, is evenwel paulinische taal en was Gods oude volk niet onbekend. Kijk, als u het makkelijk wilt houden en met een verondersteld geloof de eeuwigheid wilt aandoen, dan moet u nu dit boekje dichtslaan, want dan heb ik geen boodschap voor u. Het Evangelie is niet gecompliceerd, dat zijn wij! En daarom zullen we noodzakelijkerwijs de functie van de Wet moeten verstaan, omdat de Wet precies openbaart wie en wat de mens is. De ontknoping van de onmogelijkheid van zalig worden, ligt verklaard in het sterven door de Wet aan de Wet, waarvan Paulus getuigt in de Romeinenbrief en de Galatenbrief.

Het stervensproces aan de Wet kan diep gaan, maar dat is op geen enkele manier voor te schrijven. De één sterft de zwaarddood, een ander de hongerdood, weer een ander komt na een korte of langdurige gevangenschap in de dodencel, hoe het ook zij, Gods uitverkoren volk sterft zonder onderscheid in het lichaam van Christus door de Wet aan de Wet, en *het Einde der Wet is Christus*,

tot rechtvaardigheid, een iegelijk die gelooft.

Voordat er van waar zaligmakend geloof sprake kan zijn, zal de Wet ons tot de hel toe vernederen. Dat is geen voorwaarde waaraan u moet voldoen, want *die dorst heeft, die kome en die wil, neme het water des levens om niet*. Kijk, het geloof maakt een einde aan het gebod, een einde aan de macht der zonde, een einde om door werken zalig te worden, want uit de werken der Wet zal geen vlees gerechtvaardigd worden.

Ja, zegt u, ik geloof wel, maar van een crisis, zoals hierboven beschreven, weet ik niets.

Beste lezer, hoe bent u tot het geloof gekomen? De oudjes zeiden vroeger: "Wat ging eraan vooraf en wat volgde erop?"

Als u hen daarvan niets kon vertellen, nam dat volk u echt niet over. Volkomen terecht, natuurlijk. Die mensen wisten de waarde van een onsterfelijke ziel en handelde eerlijk met zielen. Zij wisten zielen te leiden in de waarheid van het Evangelie.

Nu ik het toch heb over dat geoefende volk, bedoel ik met dat volk niet, wat sommige predikanten eronder verstaan.

"Volgens zeggen, zouden het altijd missende mensen zijn, bijna altijd in donker, levend op een misschien. Ze staan nog voor de zaak en het zou een wonder zijn als het nog net voor hun dood opgelost wordt, maar ach, als het anders is, is 'tante Jo' toch boven, hoor! De begrafenis was ruim, de dominee was ruim, de mensen waren opgelucht, want als het voor zo-één kon, kan het nog voor allemaal."

Ja, voor komedie moet je in de kerk zijn!

U begrijpt, dat bovenstaande weergave niets met

het oude, geoefende volk te maken heeft.

Maar goed, we hadden het over de bediening van de Wet, die de Heilige Geest aanwendt om een ziel recht te vernederen, opdat Christus Zichzelf aan zo'n leeg vat zou kunnen wegschenken.

Om u te laten zien wat de ware vernedering **niet** inhoudt, citeer ik een recent commentaar van een zeker verklaarder op de laatste tekstwoorden van de gelijkenis. Hij schrijft: "Jezus begint met het woordje 'want'. Hij legt dus uit wáárom die tollenaar wél vergeving van zonden ontvangt en die Farizeeër níet. Het is, omdat dit nu eenmaal altijd waar is: Gods gunst ontvangt alleen een ziel die zichzelf vernedert. En als u zich voor de hoge God niet vernedert? Dan zult u vernederd worden, dat is: dan zult u Gods gunst niet smaken, geen vergeving deelachtig worden, maar Gods ongenoe-gen ... Is zondekennis nodig? Ja. Waarom? Omdat God niemand anders verhoogt (in genade aanneemt), dan wie zich voor God vernedert. Hoe diep moet deze kennis gaan? Zo diep als bij u past; dat is: zo dat u niet één goede gedachte meer over uzelf hebt. En als het alleen verstandelijk is? Dan vernedert u zich daarover als eerste en smeekt u om verzoening van die zonde als eerste!"

Hoe diep het moet gaan, hebben wij u reeds uit de Schrift bewezen. Dat is dus niet een vernedering die bij u past, zoals de bovenstaande verklaarder op een remonstrantse wijze beweert, maar die God past. Dat is sterven met Christus, want die met Hem sterven, zullen ook met Hem opstaan. Dat is wat Christus bedoelt met: ...*verhoogd worden!*

Dat is dus wel wat meer dan bovenstaande verklaarder opmerkt over de zondekennis: *niet één goede gedachte meer over uzelf hebben*. Al had ik in het geheel geen gedachte meer, betekent dat nog niet dat ik met Christus gestorven ben.

Dezelfde verklaarder wijst wel op de noodzakelijkheid van de ellendekennis, maar als hij de diepgang aangeeft, gaan helaas... onze wegen uiteen! De ware diepgang loopt parallel met het sterven aan de Wet. We zeiden het al: De één sterft de zwaarddood, de ander de hongerdood, weer een ander door een plotselinge hartstilstand van Mozes. Sommigen sterven met voorafgaande helse verschrikkingen, anderen sterven meer bedaard. De Heere bepaalt de wijze en diepgang van het sterven aan de Wet, maar waar niet aan getornd kan worden is het feit dat Gods kinderen allemaal sterven aan de Wet en daarna dagelijks sterven. Ze zullen weten uit welke grote nood en dood ze verlost zijn. Dán wordt zalig worden een eeuwig wonder. Veel mensen spreken over hun geloof, maar het wonder is eruit. Ze zijn door de liefde getrokken en leren in het stuk der dankbaarheid hun ellende kennen. ONZIN! Velen willen bepaalde uitspraken van Christus omtrent de zaligheid, isoleren van de paulinische rechtvaardigmakingsleer. Ook genoemde verklaarder doet dat. Hij zegt tevens dat de tollenaar door zijn geloofsgebed gerechtvaardigd is en ontkent de noodzaak van het sterven aan de Wet en de openbaring van Christus aan de ziel, als zijnde het Voorwerp des geloofs. Die dwaling heb ik inmiddels genoegzaam weerlegd. Ook beweerde genoemde verklaarder dat hij op college geleerd had dat de volgorde: *ellende, verlossing en dank* -

baarheid, pas na de Tweede Wereldoorlog is afgeschaft.

't Lijkt wel wat op komedie. Ik denk dat hij zich vergist, want het is al afgeschaft sinds de Eerste Wereldoorlog in Genesis 3, toen Adam en Eva -en wij met hen- God de oorlog verklaard hebben. Genoeg hierover!

Al Gods volk gaat dus door de crisis van de dood van Christus. U zegt: "Daar weet ik niets van, maar één ding weet ik, dat ik blind was en nu zie." Ja, u kunt een lichamelijke genezing wel voor de wedergeboorte houden, maar zo is het niet. De blinde man is door Christus ziende gemaakt, opdat Christus Zich aan hem zou openbaren, als Zaligmaker.

Nadat de man uitgeworpen is door het Sanhedrin, vraagt Christus aan hem: *Gelooft gij in den Zoon van God? Hij antwoordde en zeide: Wie is Hij, Heere, opdat ik in Hem moge geloven? En Jezus zeide tot Hem: En gij hebt Hem gezien, en Die met u spreekt, Dezelve is het. En hij zeide: Ik geloof, Heere! En hij aanbad Hem.*

Uit het antwoord van de blindgeborene blijkt duidelijk dat hij nog niet in Christus gelooft. Pas nadat Christus Zich aan hem openbaart, komt de man tot het geloof. Dát is zijn wedergeboorte. Voordat hij echter wedergeboren werd, werd hij uitgeworpen door de Wet en toen ontmoette de man het Einde der Wet, Christus. 't Is toch zo eenvoudig, mensen. Als u het maar zien wil. Of zegt u profaan: "Zijn wij dan ook blind?" Christus: *Zo blijft dan in uw zonde!*

Echte bekeringen zijn uiterst zeldzaam in onze dagen. Een vriend zei naar aanleiding hiervan:

Och, het is zo zeldzaam tegenwoordig, net zo zeldzaam als een diamant op een gravel-road. Dat is een waarheid! Hoe het ook zij, ik geloof dat God nog vele zeldzame diamanten uit de heggen en stegen gaat verzamelen om ze te hechten aan de Middelaarskroon van Christus.

Sommigen isoleren de bekering van de tollenaar van de rechtvaardigmakingsleer van Paulus, door te zeggen dat de vrijspraak wel gemist kan worden omdat het niet in de tekst staat. Kijk, dat is nu letterknechterij ten voeten uit. Het Woord staat in één geestelijk verband. Er is een volk op aarde dat de geestelijke zin ervan verstaat. God heeft het Zijn kinderen geopenbaard. Hij zal het verstand van de verstandigen teniet maken.

Het ging dus over de vrijspraak. *Dat staat niet in de tekst*, zegt men.

Ja, de letter baart enkel de dood! Schrift met Schrift vergelijken mag blijkbaar alleen als het past in de verbeeldingswereld van degenen die aan de vrijspraak geen kennis hebben. Waarde lezers, als God geen vrijsprekend God is in uw leven, bent u **niet** gerechtvaardigd. Dan reist u met een ingebeelde hemel naar de eeuwige rampzaligheid. Het zij u gezegd! Ik ben vrij van uw bloed.

Dan nog wat. Sommigen leren de stánden in het genadeleven, maar die zijn er alleen in de vorm van kinderen, jongelingen en vaders in de genade, die allen hetzelfde bezitten, namelijk hetgeen zij in Christus hébben! Alleen heeft een vader in de genade een diepere, bevindelijke kennis van hetgeen hij in Christus hééft, dan een kind en een jongeling in de genade in Christus hébben. Sommigen houden er blijkbaar van om nog ergens

vóór te staan, vooral vóór de bevindelijke kennis van Christus, maar ik zeg u: **Het zijn verklaarde vijanden van het kruis van Christus!**

Alles wat hierboven gezegd is, moet niet zo, het gáát zo, naar de mate die God goeddunkt! Dat is geen zware weg, ja, voor het vlees, maar een lieve weg. Gods recht is een lief recht en Zijn oordelen zijn waarachtig. Ach, dat u heden bekende, wat tot uw zaligheid dienen moet. **Héden, indien gij Zijn stem hoort, verhardt u niet, maar láát u leiden!**

HET AANBOD VAN VRIJE GENADE

Om maar direct met de deur in huis te vallen, is dit hoofdstuk bedoeld om het onderscheid aan te tonen tussen *het vrije aanbod van genade* en het aanbod van **vrije genade!** Op het eerste gezicht lijken deze twee uitdrukkingen op elkaar, maar het verschil is niet gering. Sommigen preken 'het vrije aanbod van genade' voor tobbede zielen die met zichzelf geen raad weten. Daarvoor hebben dezulken een formule bedacht om genoemde zielen van hun tobberij af te helpen, door de stelling: *Je mag geloven!*

Op grond van deze 'gunning' zijn er van die tobbede zielen die ineens het lek boven water hebben, want wonder boven wonder, ze mogen immers geloven! Voorheen liepen ze met een bedrukt gezicht naar de grond te turen, maar nu zijn ze in één klap vroom geworden en de ernstigheid zelve. Voorheen waren ze wat eenzaam en teruggetrokken, maar nu vinden ze tal van hun soortgenoten op hun weg geplaatst, waarmee zij hun geloof kunnen delen. Bloedserieus discussiëren ze over de Bijbel en wat ze allemaal menen te weten. Daarbij vermijden ze uitdrukkelijk te lachen, en zo stoppen ze elkaar boordevol met godsdienst waar God niet vanaf weet. Zo doet het gros belijdenis des geloofs en schrijden

vanzelf aan het Avondmaal, terwijl er bijna nooit één sterveling aan dezulken vraagt hoe Christus aan hun zielen is geopenbaard. Het gros kerkenraden -ook in de zogenaamd bevindelijke kringen- heeft het wat dat betreft massaal af laten weten, omdat de ijkmeter niet meer Romeinen 5:1 is.

"God werkt", zeggen zij, echter alleen met het oogmerk om hun geweten gerust te stellen. Om 'het vrije aanbod van genade' gestalte te geven worden er talloze verenigingen en stichtingen opgericht, mede om de vloedgolf van nieuwe belijders op te vangen en hen een geestelijk onderdak te bieden.

Onlangs is er in Genemuiden een theologisch kenniscentrum opgericht, dat via Internet internationale allure moet krijgen. Volgens het bestuurstrio is het verschrikkelijk gesteld met de geestelijke kennis in Nederland. Ik ben het daar vanzelf mee eens, maar toen ik het interview gelezen had, dacht ik bij mezelf: *Moeten we daar -mee de oorlog winnen?*

Tegenwoordig beweren sommige studeerkamergeleerden dat ze theologisch beter op de hoogte zijn als bijvoorbeeld dr. H.F. Kohlbrugge en ds. W. Huntington. Neem me niet kwalijk, maar als ik zulke onzin hoor, breekt er wat in me. Niet om genoemde predikanten te verpauselijken, maar ik accepteer zulke uitspraken niet, omdat men persoonlijk doorgaans niets weet van de abominabele omstandigheden, Gods voorzienige leidingen, en hun lijden om Christus' wil, waardoor deze mensen in nood en dood hun theologie van Godswege geleerd hebben. Huntington en Kohl-

brugge waren trouwens verder geleid in de geheimen der heiligmaking dan Calvijn. Daarin is God toch vrij, of niet?

We hebben geen gebrek aan godsdienstige kennis, maar aan mensen waarin de Heilige Geest het oordeel heeft vastgemaakt en aan mensen met het theologisch inzicht zoals genoemde predikanten.

Het feit dat de Heilige Geest de wereld zal overtuigen van zonde, gerechtigheid en oordeel, is voor velen een gepasseerd station. Anderen vatten het op als een voorwaarde, terwijl het ontdekkend werk van de Heilige Geest -waarvoor Hij de Wet gebruikt- even onvoorwaardelijk is als de bediening van het Evangelie. Toen de Wet bij Paulus inkwam, heeft hij daar niet om gevraagd. God vraagt niet aan de uitverkorenen of zij wel zalig willen worden. Hij zegt: "Ik wil, en zij zullen." Gods volk móét zalig worden bij God vandaan en daar komt geen mens aan te pas.

Voor de refo's was er al een SRB, maar om 'het aanbod van genade' vaste vorm te geven, is er een nieuwe commissie in het leven geroepen, die zich de naam: "OP ZOEK NAAR ZEKERHEID", heeft aangemeten, *met de voorwaarde* dat er op de door hun belegde avonden, alleen predikers mogen preken die het aanbod van genade preken. U ziet dat de voorstanders van het onvoorwaardelijk aanbod van genade zich nog knap voorwaardelijk kunnen manifesteren.

U moet niet denken dat ik de rechte prediking des Woords veroordeel, maar dan moet het dat wel zijn, namelijk de volle raad Gods. God-drieenig, verkiezing, roeping, rechtvaardigmaking, heiligmaking, heerlijkmaking. Hel, hemel, dood,

leven, vergeving der zonden, opstanding der doden, eeuwig leven. De volle raad Gods te prediken red je dus niet door het onvoorwaardelijk aanbod van genade als voorwaarde te stellen, ook al is het een poging om een opwekking 'te bewerken'. Ik ben er heilig van overtuigd dat God alle reformatorische zuilen in de dood laat uitlopen, alvorens Hij Juda's steden herbouwen zal uit het stof. Velen hebben de leer en de bevinding van de Reformatie voor de mollen en vleermuizen geworpen. Nu wil men die leer vervangen door enerzijds een kenmerkenprediking en anderzijds door een prediking waarin er niets anders aan de orde komt dan het aanbod van genade. Hele generaties zijn al betoverd door een onbewuste wedergeboorteleer. Nu werpt men een ander 'tovermiddel' in de strijd, namelijk dat de beloften van het Evangelie voor allen zeer wijd geopend zijn. *Het volk is al te lang onder de Wet gehouden*, zo zeggen de verontrusten. Arme mensen! Uw middel is erger dan de kwaal! Zonder de absolute bediening van de Wet is de aanbidding van het Evangelie krachteloos. De beloften Gods zijn alleen in Christus ja en amen. Zonder de toepassing doen de beloften geen enkele kracht. Zonder de toepassing zal de prediking van het onvoorwaardelijk aanbod van genade eerder de hel vol preken. Het geloof is en blijft een gave Gods, hoewel de mens ten volle door eigen schuld verloren is en gaat. De Heilige Geest laat Zijn werk echter niet uit handen nemen door één of andere vervangingstheorie voor de paulinische rechtvaardigmakingsleer. Pas als God het oordeel gaat voltrekken, persoonlijk en nationaal, zal Hij Zelf plaats maken voor

vrije genade. Ik moet eerlijk zeggen dat de vervangingstheorie, waarin het aanbod van genade de leer van de rechtvaardiging van de goddeloze vervangt, een eigenlijk werk is van de satan. Duizenden zielen worden erdoor misleid. Kijk, je kunt natuurlijk -en terecht- in ontkennende zin spreken over de onbewuste wedergeboorte, maar als je dan in de bevestigende zin vaag blijft, is heel je prediking waardeloos. Het gaat dus over *de toepassing* van het heil. Hoe bekeert God een mens? Hij maakt een mens van dood levend. Dat zal niemand ontkennen. Immers, *de doden zullen horen, de stem van de Zoon van God, en die ze gehoord hebben, zullen leven*. Iemand die dood is, is echter goddeloos dood, vijandig en actief dood. Dat feit ontkent de natuur waarin wij leven na de val. Velen dringen het geloof op aan dode zielen, **die niet weten dat ze dood zijn**, maar je kunt zo'n dode nog geen dropje aanbieden. De Heilige Geest gaat actief dode zielen echter overtuigen van zonde, gerechtigheid en oordeel. Kaïn en Judas kenden dat ook, maar die kwamen niet verder dan de overtuiging. Men moet mij dus niet vertellen dat dode zielen niet tot overtuiging van zonden gebracht worden door de Heilige Geest. Alvorens Christus aan een ziel geopenbaard wordt, heeft de Wet haar vonnis aan zo'n ziel vastgemaakt. Als er zijn die dit feit ontkennen als zijnde een voorwaardelijke voorstelling, ben ik ervan overtuigd dat dezulken de Heilige Geest missen in hun bediening. God stapt niet over de ellende heen, noch ziet Hij de zonde door de vingers. Wat moet je met Christus doen als je er niet van overtuigd bent een verdoemde te zijn en onvoorwaardelijk verdoemd behoorde te zijn?

Dat vinden velen voorwaardelijk. Het Evangelie is onvoorwaardelijk, zo zeggen zij, en dezulken prediken Christus zonder de bediening van de Wet. Zulk een prediking moet dan heten het onvoorwaardelijk aanbod van genade. Er zijn zelfs dominees in onze kringen die het aanbod van genade vereenzelvigen met de nodiging tot het Heilig Avondmaal. Dat is puur kuyperiaans! Op grond van de Schrift leren wij niet het vrije aanbod van genade, maar wel het aanbod van vrije genade. Aan vrije genade zit geen enkele voorwaarde verbonden, laat dat duidelijk zijn. Zelfs de ellendekennis is geen voorwaarde voor de zaligheid. Ellendekennis is echter wel noodzakelijk. Immers, drie stukken zijn er nodig om getroost te leven en eenmaal zalig te sterven. Om het Evangelie effectief te doen zijn is dus de bediening van de Wet onmisbaar. Het Evangelie is wel onvoorwaardelijk, maar **wij zijn het niet** van nature. Om voor het onvoorwaardelijke van het Evangelie ingewonnen te worden, maakt de Wet de zondaar ook onvoorwaardelijk. Paulus zegt immers: *"Als het gebod gekomen is, is de zonde wederlevend geworden..."* Is dat voorwaardelijk? Heeft die man om de bediening van de Wet gevraagd? Waar staat dat? Heeft Paulus geprotesteerd tegen God dat Hij voorwaardelijk werkte door de bediening der verdoemenis in zijn leden vast te maken? Waar staat dat? Waartoe deed God dan de Wet inkomen bij Paulus? Om hem onvoorwaardelijk te maken en hem aan het Einde van de Wet te brengen, door aan de Wet te sterven. *Het Einde van de Wet is Christus, tot rechtvaardigheid, voor een iegelijk die gelooft.* Velen isoleren het aanbod van vrije genade van

de rechtvaardigmakingsleer van Paulus. Mensen, het is de dood in de pot, want er zit geen Heilige Geest in. Je kunt tot je dood toe het aanbod van genade preken, maar dat zal zonder de bediening des doods alleen maar een massa 'bekeerde mensen' opleveren, ja, om de bodem der hel ermee te bedekken.

Ik gebruik bepaald geen pluimstrijkende woorden, maar ik kan en mag het niet anders zeggen. Gods eer is hier in het geding. Als God niet aan Zijn eer komt, is er geen zaligheid. Zonder bloedstorting is er géén vergeving! Daarmee bedoel ik natuurlijk *de toepassing* van Christus' bloed aan het hart, want het bloed van Christus hoeft niet meer gestort te worden, dat **is** gestort, het **is** volbracht! Dat vraagt wel om de toepassing. Dat vraagt om geloof. Ho, even! Het ware geloof gaat niet buiten de toepassing van de dood van Christus om, dus buiten het sterven aan de Wet om. Het geloof wordt pas geschonken aan het einde van de Wet, eerder niet, echt niet! Daarom moet Christus gepredikt wordt als het Einde van de Wet, anders preekt men Christus in het geheel niet! Christus is niet gekomen voor zoekende en begeerige zondaars, maar alleen voor het verlorene. Dat noemt men tegenwoordig voorwaardelijk, maar dat is grote onzin. We ZIJN verloren, maar we willen van nature een evangelieaanbieding zonder de daadwerkelijke kennis een verlorene te zijn. Bij zo'n voorstelling wordt van het Evangelie een nieuwe Wet gemaakt, want velen preken niet de Wet, maar het Evangelie als spiegel der zonde. Dat klinkt wel ruim en evangelisch, maar het is zo wettisch als de pest!! Door de Wet is de kennis der zonde en de ziel die zondigt,

zal sterven! PUNT! Je kunt een ziel met zondekennis echter niet feliciteren, want Judas had ook zondekennis, maar verhing zich. Het zal in Christus opgelost moeten worden, mensen! Voor Gods volk geldt dat 'moeten' in het bijzonder. Gods volk móét zalig worden, of ze willen of niet. Van dat 'moeten' zal God in Christus alleen de eer krijgen. Dan verteer je in de bank vanwege het wonder, als dat toegepast wordt. Als zalig worden geen eeuwig wonder meer is, mag je al die vrije aanbiedingen van mij in de kliko doen, al klinkt het nog zo aardig.

Mensen, ik lig er soms halve nachten van wakker, vanwege het feit dat zelfs het gros in onze reformatische kringen betoverd is, omdat men zich heeft laten verleiden door van het geloof een christus te maken. Men durft de bediening der verdoemenis niet meer te preken, want dat haalt geen naam. Nee, men wil Christus en Evangelie horen! Dan kan de menigte weer gerustgesteld naar huis. In het beste geval denkt men: *Het kan nog. We kunnen nog bekeerd worden.* In het slechtste geval is men bekeerd omdat de dominee zo 'ruim' preekt.

Beide gevallen komen voort uit de dood en eindigen in de dood. Weet u, als God gaat werken, kunt u nooit meer zalig worden. U komt er dan achter dat u de toepassing mist. Dan komt u erachter dat al de beloften voor Gods volk zijn, maar voor u niet. U komt erachter dat al uw bidden en pleiten uw zonde-register alleen maar vergroot. U komt erachter dat heel de wereld nog zalig kan worden, maar u niet meer. U komt erachter, dat u stiekem bekeerd bent, omdat u niets weet van een geopenbaarde Christus, waar

Paulus in het kader van zijn bekering van getuigt: *Het heeft Gode liefd Zijn Zoon in mij te openbaren.*

Het loopt dus niet zozeer over de aanbieding, want zonder de toepassing ga je met de aanbieding voor eeuwig verloren. In de prediking van het Evangelie moet de nadruk niet liggen op de aanbieding, maar op de toepassing van het Evangelie en dat gaat nooit zonder de bediening van de Wet. De volle raad Gods is Gods recht verheerlijken in de prediking. Sion zal door recht verlost worden, dus op een wijze dat God aan Zijn eer komt en u aan de zaligheid. Dan leert u uw vonnis te omhelzen, door de gewilligheid van Christus, hoewel u de gewilligheid van Christus pas achteraf zult verstaan.

Dus predikers van Nederland, binnen of buiten het land of verband, u hebt Christus te prediken onder de Wet, in Zijn lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid, want dat ziet op de eer van God. Door die prediking is ook de Moorman bekeerd geworden, namelijk door de prediking van Christus onder de Wet (Jes. 53). De Moorman reisde zijn weg pas met blijdschap, nadat hij gedoopt was, omdat hij toen met Christus opstond uit het graf. De Heilige Doop was voor hem geen ceremonie, maar heilstoepassing. Christus prediken zonder de dood van Christus heeft geen enkele zin. Dat is hetzelfde als Christus prediken zonder de bediening der Wet. De Wet moet daarom absoluut gepredikt worden, namelijk als de bediening des doods. Als u de Wet niet tot verdoemenis preekt, preekt u een christus zonder de dood van Christus. In dit verband geldt: *Velen zeggen ziet hiér is de christus, ziet dáár, maar gelooft ze niét!*

Dat zijn valse christussen zonder bloed. Christus, de gezondene des Vaders, is daadwerkelijk gestorven en heeft metterdaad Zijn dierbaar bloed gestort. Dat is niet het enige. Als Middelaar van toepassing, kocht Hij Zijn Kerk vrij met Zijn Eigen bloedprijs. Als dat toegepast wordt zingen zij **in God verblijd**, aan Hem gewijd, van 's Heeren wegen!

Weet u daarvan, geliefde lezers? Of is uw godsdienst enkel beschouwing? Of zoekt u uw zaligheid in uw tranen, in uw gestalten, in uw bidden, in uw goede bedoelingen, in uw aangenaamheid? Mens! Je bedriegt jezelf voor een eeuwigheid!

Vraag: Wat doet Gods volk aan het Avondmaal?

Antw.: Ze doet niets, maar gelooft en gedenkt de dood des Heeren door de gemeenschap met Hem!

Predikanten! Verkondig de dood des Heeren tot-dat Hij komt! De dood van Christus is de dood voor de dood en de dood voor alles wat vlees is. De dood van Christus is ook de dood voor het geloof in een christus buiten de bevindelijke geloofsdood van Christus. De dood van Christus is het einde van de Wet en de dood van Sion in Zijn lichaam. Toch zegt de Kerk: *Ik leef...*, ja, *doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij...*

Men wordt dus niet zalig zonder de bevindelijke geloofskennis aan de dood van Christus. *Ik ben door de Wet der Wet gestorven.* Je moet dus sterven om te leven. Velen zeggen zelfs in dit verband: "Er moet niets."

Ik denk dat dezulken een grote en absolute vergissing maken. Dit 'moeten' staat niet in het kader van de Wet, maar van Gods welbehagen. Alles wat in het kader van het welbehagen staat,

moet en zal geschieden, anders zou God geen God meer zijn.

Hoe zit het dan met de verkondiging van het Evangelie en de prediking van de vergeving der zonden?

Als u door de Heilige Geest ervan overtuigd bent, dat de Wet haar werk gedaan heeft, hetzij door uw bediening, hetzij door de voorzienigheid, preek dan vrijelijk het aanbod van vrije genade: *"O, allen gij dorstigen, komt tot de wateren, en gij die geen geld hebt, komt koopt en eet, zonder geld, wijn en melk."*

"Zie het Lam Gods, Dat de zonden der wereld wegdraagt."

Als er dan zielen in het oordeel geketend zitten, en niet meer kunnen vluchten, omdat de dood hen omtuint, dezulken, zeg ik u, en alleen dezulken, zullen door Gods genadige tussentreding in Christus er zeker van getuigen: *"De strik brak los en ik ben vrijgeraakt..."* *"Door U, door U alleen, om het eeuwige welbehagen..."* Als dat gekend mag worden is het een eeuwig Godswonder, mensen, dat ik niet in de dood ben overgegeven, naar recht! Dan wordt het nog een groter wonder dat Christus Zich inlaat met zulk een hel als ik ben, en dat Hij dat **blijft** doen gaat alle wonderen verre te boven! Dan verlies ik mijn ziel en zaligheid in God. **Die God is onze Zaligheid, wie zou die hoogste Majesteit, dan niet met eerbied prijzen?** Dan loopt het niet meer over zalig worden, maar over de God der zaligheid.

*Geeft dan eeuwig' eer
Onze God en HEER';
Klimt op Sion, toont*

*Eerbied waar Hij woont,
Waar Zijn heiligheid
Haren glans verspreidt:
Heilig toch en t' eren
Is de HEER' der Heeren.*

Bent u van de bediening des doods niet overtuigd, voor uzelf en uw hoorders, zal uw prediking weinig of geen nut doen, maar alleen vrome mensen kweken, die van de zaligheid niets, maar dan ook niets moeten hebben, omdat ze niet 'zaligmakend dood' zijn, dus niet met Christus gestorven zijn en dus ook verstoken blijven van Zijn gemeenschap. Predikanten, u hebt de plicht de vijandschap van een mens te openbaren door de bediening der Wet. U hebt de dure roeping, op grond van het recht Gods, zielen voor dat recht te slepen, hen de verdoemenis aan te zeggen, om op grond van datzelfde recht Christus voor te stellen voor de grootste der zondaren. Zulk een prediking is naar de zin en mening des Geestes tot verheerlijking van de Vader en de Zoon en zal daarom niet ledig tot Hem wederkeren.

DE GEBODEN VAN CHRISTUS

*"Lerende onderhouden,
alles wat Ik u geboden heb..." ,
Matth. 28:19b.*

Degenen die leren dat de geboden van Christus hetzelfde zijn als de Tien Geboden, hebben geen zakelijke bevinding van het Einde der Wet, hetwelk Christus is. Christus predikt de Wet als een kenbron van de zonden, zoals Hij dat ook doet tegenover de Samaritaanse vrouw. Dan volgt haar wedergeboorte op de levendmakende woorden: "Ik ben Het Die met u spreekt...", waarop haar geloofsgetuigenis volgt: *"Komt, zie de Mens, Die mij gezegd heeft alles wat ik (mis)gedaan heb. Is Deze niet de Christus?"*

Christus heeft nergens de Wet der Tien Geboden gepreekt in het kader van de dankbaarheid, namelijk om Hem daarmee de ware dankbaarheid te bewijzen. Dat is grote onzin. Dat is een vermenging van Wet en Evangelie. Dat Christus de Wet der Tien Geboden niet preekt in het stuk der dankbaarheid strijdt niet tegen de wil des Vaders. Want wat is de wil des Vaders? Dat is te geloven in de Vervuller der Wet, Christus en Dien gekruisigd. Als men de Wet der Tien Geboden

preekt, als zijnde het gebod van Christus in het stuk der dankbaarheid, haalt men Christus van het kruis, zoals de spotters dat op profane wijze wensten: "Verlos Uzelf en kom af van het kruis." De laatsten moeten namelijk niets, maar dan ook niets hebben van Zijn volbrachte Middelaarswerk, zowel in de rechtvaardigmaking als in de heiligmaking.

Wat is heiligmaking? Dat is één plant met Christus zijn in de gelijkmaking van Zijn dood. *"Ik ben met Christus gekruist..."* Het lichaam der zonde van een kind van God, die reeds door de Wet aan de Wet gestorven is, hangt aan het kruis en sterft daar een langzame dood. Heiligmaking wordt niet bereikt door het doen van de Wet, maar door de Wet af te sterven. Als ik het doen der Wet afsterf, sterf ik ook aan de zonden. Dus als ik meen de Wet te moeten doen, zondig ik zoals ik nog nooit gezondigd heb. Is dan de Wet zonde? *Dat zij verre*, zegt Paulus. Als het gebod gekomen is -om die te doen- zijn de zonden wederlevend geworden. Wat is er dan nodig? Dat de Wet ons doodt! Paulus:*doch ik ben gestorven*. Paulus: *Is dan het goede mij de dood geworden? Dat zij verre. Maar de zonde is mij de dood geworden, opdat zij openbaar worden zonde te zijn; werken -de mij door het goede den dood, opdat de zonde bovenmate werd zondigende door het gebod (Rom. 7:13).*

Lezers, lees er nu niet te snel overheen, want dan doet het u geen nut. Wat zegt Paulus hier? Dat de Wet goed is, omdat de Wet de dood werkt. Dat ligt niet aan de Wet, maar aan mijn zonden. De Wet is voor mij niet de dood geworden, maar de zonden, bedoelt Paulus te zeggen. Dus het goede -de Wet-

maakt de zonde áls zonde openbaar, en dus werkt het goede -de Wet- in mij de dood, vanwege de levendgemaakte zonden. Kijk, dan wordt de Kerk zo verdoemelijk voor God, vanwege de geopenbaarde zonden door de Wet, dat de ziel in kwestie een welbehagen krijgt in de straffe van haar ongerechtigheid en door de Wet aan de Wet sterft. Dan komt de Kerk aan het einde van de Wet en het Einde der Wet is Christus, tot rechtvaardigheid, een iegelijk die gelooft. De openbaring van het Einde der Wet, Christus, door het geloof, is het punt van wedergeboorte en rechtvaardigmaking. In dit kader zegt Paulus: *"En het heeft Gode lief, Zijn Zoon in mij te openbaren."* Dat is rechtvaardigmaking.

"Wij dan gerechtvaardigd zijnde, door het geloof, hebben vrede bij God, door onze Heere Jezus Christus", Rom. 5:1.

Dus het geloof gaat niet aan de rechtvaardigmaking vooraf, ook volgt het er niet op, maar valt ermee samen én met de openbaring van Christus in ons.

Als ik dood ben voor de Wet, gedood zijnde door de Wet, is het ja-woord van het Einde der Wet de mijne. Dan leef ik van en op grond van het ja-woord van mijn wettige Man. God huwelijkt Zijn Kerk uit aan Christus, omdat de Tien Geboden hun recht op haar verloren hebben, door het erfrecht van de meerdere Boaz. De Tien Geboden zijn de tien getuigen voor God, om te getuigen dat Christus het alleenrecht heeft op Zijn Bruid (Ruth 4:9-11), om haar te rechtvaardigen en te heiligen.

Velen halen Christus onbewust van het kruis, door de Tien Geboden uit de Ark te halen, maar

ik heb me met deze weerlegging vrijgemaakt van hunlieders bloed!

De Wet der Tien Geboden is aan het kruis genageld en kan van een kind van God nooit meer iets eisen, noch iets aan haar gebieden, ook niet om de Wet te doen uit dankbaarheid. Als wij één plant met Christus zijn, leven wij wel overeenkomstig de Wet door het geloof, niet met het doel de Wet te doen, maar die af te sterven. Hoe ben ik dan met de Wet in overeenstemming?

Ten eerste ben ik volledig in overeenstemming met de Wet door het geloof in Christus, ten aanzien van de rechtvaardigmaking én heiligmaking, die wij in Christus hebben. Ten tweede werkt de Heilige Geest de vruchtbaarheid van de heiligmaking van Christus in ons uit, *in het leven der heiligmaking*, in de mate die Hij wil. Door Hem leven en bewegen wij. Hij is Het Die de Kerk in de liefde doet wandelen. De Kerk, hoewel geen stok en blok, heeft het dus voor het toekijken, in aanbidding, eer en dankbare lofgezingen!

De Wet is dus geestelijk en om de geestelijkheid van de Wet te verstaan, moet je vleeselijk zijn, verkocht onder de zonde. Dat leerde Paulus pas ná ontvangen genade. Degenen die vleeselijk zijn, zoals Paulus dat was, die verstaan de Wet als de bediening des doods. Een andere bediening heeft de Wet niet. Het gebod *-doodt dan uw leden die op de aarde zijn-* doodt eerst de zondaar en als de zondaar sterft, zijn de zonden vanzelf ook dood. Die der Wet gestorven zijn, zijn immers ook aan de zonden gestorven, wat de heersende macht van de zonde betreft. Welnu, een christen is vol-

komen afhankelijk van de Geest der heiligmaking. Waar de Wet het laat afweten, omdat die krachteloos gemaakt is door de zonde, werkt de Geest de heiligmaking van Christus in ons uit en dat openbaart zich in de daad -hoewel onvolkomen- maar heeft met het doen van de Wet niets van doen. God rekent namelijk niet met de daad, maar met de vernieuwde wil die wij in Christus hebben. De wil is volkomen, doch niet de daad. Derhalve houdt God de wil voor de daad, want de beste geloofswerken zijn nog met zoveel zelfbedoelingen en zonden besmet, zodat de daden der heiligmaking -op zichzelf genomen- verdoemelijk zijn voor God. Wat de weldaden van het genadeverbond betreft, neemt de Geest het uit Christus en niet uit de Wet. De Wet is er tot overtuiging en het Evangelie tot overbuiging. De Heilige Geest leidt Gods kinderen uit de wereld, in de Waarheid en naar het Vaderhuis. Dat is een Weg, waarop de dwaas niet zal dwalen en waarop wij onze voeten aan geen steen zullen stoten. Het volbrachte werk van Christus is er niet alleen tot betaling van de schuld, maar ook tot vruchtbaarheid in het leven van Zijn kinderen, omdat de Geest het uit Christus neemt en het Zijn Kerk verkondigt. "Het is volbracht", betekent ook dat God niet meer rust op de zevende dag, krachtens de schepping, maar in het volbrachte werk van Christus. De schepping waarvan God sprak: "Het is zeer goed", is immers door onze zonde verwoest. Waar blijft men met de Wet als de zevende dag niet meer geldt als rustdag? Wij eren Christus op de eerste dag der week, omdat Hij voor ons de zevende dag geheiligd heeft. Vandaar dat God zegt: "Ziet, Ik schep een nieuwe hemel en een

nieuwe aarde, waarop gerechtigheid woont." De Wet is krachteloos geworden door de zónde! Heel de gevestigde kerk preekt de Wet tot onderhouding, maar niemand raakt de Wet met één vinger aan, al meent het gros de Wet te doen. Christus zegt: *"Heeft Mozes u niet de Wet gegeven? En niemand van u doet de Wet"*, Joh. 7:19. Stefanus zegt: *"Gij, die de Wet ontvangen hebt, door de bestellingen der engelen, en hebt ze niet gehouden"*, Hand. 7:25.

Christus heeft Zijn discipelen evenwel te kennen gegeven dat de Wet gepredikt moet worden in zijn absolute en oorspronkelijke bediening, omdat God Zijn recht handhaaft, ook wat betreft de heiliging van de zevende dag. Alles wat buiten Christus religie bedrijft, moet de Wet volkomen doen. Immers, tegen de wetgeleerden en rijke jongelingen heeft Christus de Wet gepreekt, om die te doen, opdat ze hun verdoemenis niet zouden ontvliesen. Het Evangelie heeft Hij gelijkensiswijze gepreekt, opdat ze het niet zouden verstaan. Toen de Heilige Geest is uitgestort is het volle Evangelie pas 'vrijgegeven'. Met Pinksteren heeft Petrus de Wet niet vermengd met de belofte, maar beiden Wet en Evangelie absoluut gepreekt. De Wet: *"Dien gij gekruisigd heb..."* Toen werd de straf welverdiend, maar die mensen wilden nog wat doen. *"Wat moeten wij doen...?"* "Niets doen", zegt Petrus, "maar gelooft in de Heere Jezus Christus, tot vergeving der zonden." Dacht u dat hetgeen Petrus zegt los staat van de heiligmaking? Velen menen dat in Christus te geloven tot vergeving der zonden, alleen met de rechtvaardigmaking van doen heeft. Dat geldt in de eerste plaats, zeker, maar het geloof in Chris-

tus tot vergeving der zonden **kent geen einde**, want dat zou betekenen dat Gods kinderen na de rechtvaardigmaking zelf aan de gang moeten. Met het ware geloof in Christus, daar is eigenlijk alles mee gezegd. Vele 'reformatorische fari-zeeërs' hebben echter naast het geloof nog tien regels gevoegd, die ze zelf met geen vinger aan-roeren. "Ja", zeggen ze, "je houdt schuld over."

Beste lezers, dat klinkt vroom, maar 't is enkel goddeloosheid, ik kan het niet anders zeggen, want er staat geschreven: *De schuld Uws volks hebt G' uit Uw boek gedaan. Ook ziet Gij geen van hunne zonden aan.* Die mensen hebben wel schuld, maar zijn nooit een vervloeking geweest. Velen hebben Jezus lief, niet als een vervloeking, maar als een rijke jongeling, als een dwaze maagd. Tegen dezulken zal God zeggen: *"Ik ken u niet vanwaar gij zijt."* Petrus, die zijn Meester verloochende met vloeken en eedzweren, ja, die man had Jezus lief. Tegen dezulken zegt God: *"Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde."* Ja, God handelt GANS anders in het leven der genade dan een vroom mens verondersteld. God haat al die gemaakte vroomheid, die reukoffers, die verbodsdagen, die regels, die plichtplegingen...

GELOOFT GOD! (Kohlbrugge), ja, dat is het!!

Christus geeft het gebod nooit aan Zijn kinderen zonder de belofte in hen te verzegelen door de Heilige Geest. Als Christus Zijn volk iets gebiedt, is Hij de Vervulling van het gebod en de belofte. Dat heeft dus niets uit te staan met wat er door-gaans over de geboden van de Wet gebabbeld wordt, namelijk om die te doen uit dankbaarheid. Dat is typisch pauselijk.

De opdracht was dus het Evangelie te verkondi-

gen aan alle volkeren, want dat is naar de wil van God, met bevel van bekering en geloof.

Christus gebod mij: "Gaat heen, onderwijst alle volken...", en ik kreeg er een Testament bij: "Ik ben met ulieden, al de dagen, tot de voleinding der wereld..."

Niet om het zelf te doen, maar Hij doet het in mij en dat werk schrijft Hij op mijn naam. Wat is daarvan de inleving? "Ach, Heere, wanneer heb ik U bezocht? U gekleed? U te eten gegeven? Ik ben een dwaas en snood rebel die niets verdient dan hel." Dezulken zal Christus toeroepen: *Komt in, gij gezegende des Vaders en beërft het Koninkrijk dat voor u is weggelegd van voor de grondlegging der wereld.*

Nog even over de opdracht: Moet ik de blinde heidenen gaan vertellen dat het Evangelie van Christus in Mattheüs 28:19 inhoudt: De Tien Geboden doen? Moet ik die mensen onder het juk van Mozes brengen? Het Evangelie is, te verkondigen dat de verzoening reeds klaar ligt voor hoeren en tollenaars. En als God mensen bekeerd, zal het onderwijs omtrent de evangelische gehoorzaamheid aan de liefdesgeboden van Christus vanzelf volgen. De Evangelische gehoorzaamheid is gericht op Gods heerlijkheid, op Zijn lof, om die te vertellen. Dat moet niet, het gaat vanzelf bij degenen die vervuld zijn met de liefde Gods in Christus. Dezulken doen de Wet niet door de zonden te haten en te vlieden, maar hebben de Wet reeds vervuld door de liefde die in hun harten is uitgestort. Het eerste is een gevolg van het laatste, dus niet de oorzaak. Als de eeuwige liefde Gods in Christus de oorzaak is van mijn gehoorzaamheid, welke Wet zal mij dan nog gebieden?

Gods volk wast derhalve op in gehoorzaamheid door het doen van de Wet af te sterven. God kan niets van ons doen gebruiken ook al is liefde het oogmerk. Gods kind gaat namelijk ook aan de liefde sterven, want God wil de grond eruit wegnemen. Dat is een les, waar ook een kind van God zomaar niet achter is. Petrus moest als een satan gebrandmerkt worden en zijn Meester verloochenen om dat te leren, namelijk dat het alleen gaat om de eenzijdige liefde van Christus, die Petrus dronken maakte toen zijn Meester hem aanzag in de zaal van Kajafas, met ogen van eeuwige liefde. Degenen die de eenzijdige liefde van Christus gesmaakt hebben, hebben Hem lief omdat Hij zo aanbiddeijk 'eenzijdig' is!

Terzijde: In de gevestigde kerken kan ik de liefde van Christus nauwelijks bespeuren. Het gros praat druk over het weer en over de oogst, maar waar zijn die Samaritaanse hoeren die God publiek grootmaken? Zelfs Gods volk is betoverd: "Mooie preek." *Ja, maar wie is God voor u, nu!?* Als je vraagt naar de laatste Godsontmoeting, sta je met de meesten gelijk in een file. Als ik Gods lof niet kan vertellen vanwege het Godsgemis, is dat mijn hel. Ik verkeer er dus dikwijls in. Onder de vele belijders bemerk ik daarvan niet veel! Ik heb wat dat betreft zeer weinig gemeenschap der heiligen, omdat men het zonder de Godsontmoetingen kan stellen. Dat zal dan wel komen omdat er steeds een hel aan vooraf gaat. Als er geen hel aan vooraf gaat, ontbreekt de Geest der uitbranding. Wonderbomen te over, dus.

Ter zake: De liefde -uitgestort in onze harten- gaat het gebod niet vervullen, maar heeft de vervulling in zich en die vervulling openbaart zich in

de vruchtbaarheid. De discipelen moesten de nieuw gewonnen discipelen leren de christelijke leer te onderhouden, door die leer op hun beurt te preken, met als doel: opdat Gods lof verteld zou worden in elk land. Och, of u het een weinigje verstond...

Christus heeft een nieuw gebod gegeven, namelijk dat wij Hem zouden liefhebben en dat wij elkander lief zouden hebben, omdat Hij ons eerst heeft liefgehad. Dat gebod gaat met de toepassing vergezeld, voor degenen die in Christus **zijn**, want de liefde Gods **is** in onze harten uitgestort door de Heilige Geest. En de liefde -van Christus in ons- doet de naaste geen kwaad, enz...

De liefde is niet tegen de Wet, maar de vervulling ervan. De liefde is het einde van alle gebod, omdat de belofte Gods in Christus daarvoor garant staat, waarop het geloof gericht is en waarvan wij de toepassing reeds hebben. Zodra je in het kader van het Evangelie een gebod -los van de belofte- opwerpt om die te doen, is Christus u ijdel en ijdel is uw geloof. Ook als je een gebod zodanig voorstelt met het doel dat Gods kinderen door de liefde dat gebod moeten vervullen, maak je van het Evangelie een nieuwe Wet. Als ik vervuld ben met de liefde van Christus, ben ik totaal passief ten aanzien van de Wet en er toch geheel mee in overeenstemming. Die passiviteit ten aanzien van de Wet is de ijk-meter aan 'het gestorven zijn' en het gestorven blijven aan de Wet, juist in het leven der heiligmaking.

Ja maar, de wil des Vaders.....

Dit is de wil des Vaders: *Deze is Mijn Zoon, Mijn Geliefde, in Dewelke Ik Mijn welbehagen heb.*

Hoort Hém! Hoort Hém, in de eeuwige Raad: *Zie, Ik kom om Uw welbehagen te doen, o God.* Hoort Hém, als Profeet: *Moest de Christus niet deze dingen lijden en alzo in Zijn heerlijkheid ingaan?* Hoort Hém, als Hogepriester: *Vader, Ik wil, dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt; opdat zij Mijn heerlijkheid mogen aanschouwen, die Gij Mij gegeven hebt; want Gij hebt Mij liefgehad, voor de grondlegging der wereld.* Hoort Hém, als Vervuller der Wet: *Het is volbracht!* Hoort Hém, als Koning: *Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde.* Hoort Hém, als Middelaar van toepassing: *En ziet, Ik ben met ulieden, al de dagen, tot de voleinding der wereld. Amen.*

Als u niet met het Lam tevreden bent zowel in de rechtvaardigmaking als in het leven der dankbaarheid, is uw geloof niet onderscheiden van het geloof der duivelen, want ook zij geloven én sidderen. Het ware geloof siddert niet, maar omhélst de Middelaar. Jakob: "Ik laat u niet gaan, tenzij Gij mij zegent." En Hij zegende hem, opdat Israël nooit meer iets zou hoeven doen, dan alleen God te loven: *Ik heb God gezien van aangezicht tot aangezicht, en mijn ziel is gered geweest.* Jakob kwam -al aan deze zijde van het graf- van de hel in de hemel, omdat God in Christus zijn Hemel was. Als het anders bij u gegaan is, bent u geen arme Lazarus, maar een rijke man, dan komt u -als God het niet verhoedt- van de hemel in de hel. Andere wegen dan de brede en de smalle zijn er niet. Voor Gods volk is er is maar één Weg en dat is Christus.

Verder: Een kind van God doet de Wet niet teniet door het geloof, maar hij bevestigt die door het

geloof in Christus, de Vervuller der Wet. Wij hebben de Wet zo lief, dat wij de twee tafelen in de Ark bewaren. Die Wet mag namelijk nooit meer gebroken worden! Dat is niet mijn zorg, maar Gods trouwe zorg. Gód heeft er belang bij. En Zijn belang wordt in Christus mijn belang. Zo is de Wet een eeuwigdurende Wet, maar niet om die ooit nog met één vinger aan te roeren als zijnde een regel des levens of een gebod van Christus aan Zijn volk. Christus is mijn Wet en het geloof in Hem mijn regel. In Hém alléén heb ik mijn vermaking, de ganse dag, de ganse nacht. Straks eeuwig: *Want ik weet: mijn Verlosser leeft, en Hij zal de laatste over het stof opstaan en als zij na mijn huid dit doorknaagd zullen hebben, zal ik uit mijn vlees God aanschouwen, denwelke ik voor mij aanschouwen zal, en mijn ogen zien zullen, en niet een vreemde; mijn nieren verlangen zeer in mijn schoot...*

Dezulken hebben geen gedachte meer aan de Wet, omdat de Wet niet aan hen denkt. Dezulken weten dat God aan hen denkt, zoals die moordenaar aan het kruis te beurt viel. Wat heeft Christus aan die moordenaar geboden na zijn bekering? De Tien Geboden? Dat is het evangelie van de farizeeër.

Wij zijn dan met Hem gekruisigd. Die in Christus is, is een nieuw schepsel. Nieuwe schepselen hebben maar één zuiver oogmerk, namelijk, om het Lam te eren, met Hem in gemeenschap te verkeren in liefde, en de vrucht daarvan is niet het doen der Wet, maar de ere Gods, namelijk om Gode te leven, omdat Christus in mij leeft.

En de lofzang gezongen hebbende, gingen ze - Christus en Zijn discipelen - over de beek Kedron.

In Gethsemané vielen de discipelen echter in slaap. Gelukkig! Weet u wat Christus hen toen gebod? "Slaap nu vóórt, want Ik ga de pers alleen treden!" Dat is het wat we moeten onderhouden, namelijk de volkomen borgstelling van Christus, zowel in de rechtvaardigmaking als in de heiligmaking. Wat een dierbaar Evangelie is dat. Wat een dierbare Heere Jezus hebben we, volk van God!

Is er dan helemaal geen Wet?

Jawel, de Wet des geloofs, namelijk de Wet des Geestes des levens in Christus Jezus, die mij vrijgemaakt heeft van de Wet der Tien Geboden, dat is: de Wet der zonde en des doods (Rom. 8:2). Romeinen 8 handelt hoofdzakelijk over de heiligmaking. In mijn dagboek heb ik meermalen de uitleg erbij gegeven, zodat ik me nu beperk tot de zaak zelf. Als men meent dat Christus in Mattheüs 28:19 de Tien Geboden voorschrijft aan alle volkeren, om die te onderhouden als voorwaarde voor het leven der dankbaarheid, ontkleedt men de Wet van het lichaam van Christus door de geboden van Christus te vereenzelvigen met de Wet der Tien Geboden. Als dat zo was kunnen we de rest van de Bijbel wel weggooien, want met de Tien Geboden hebben we -volgens zeggen- de Wet van Christus. Volgens die redenering zet Christus ons weer aan het werk om de Wet te doen? Door de liefde? Dat te denken is volstrekt wettisch en tot oneer van Christus. Aan de Wet der Tien Geboden, komt Gods volk niet meer te pas, om die te doen. De Wet heeft Christus aan ons oog onttrokken, door de Wet met Zijn bloed te bedekken. Hij is onze Vrede. Als Christus nu de Vrede is van Zijn volk, wie zal dat volk nog onrus-

tig maken door gebod op gebod en regel op regel? Er zijn er zelfs die Gods volk hierdoor in diskrediet stellen onder de dekmantel der liefde, waarmee zij bekwaam zijn de geboden te doen. Ach, ze weten niet wat ze doen.

De wil van God is Tóta Scriptura en dat is Christus, het vleesgeworden Woord, in Wien de Vader al Zijn welbehagen heeft. Adam heeft door zijn doen al zijn nakomelingen de verdoemenis bezorgd, maar de tweede Adam heeft door Zijn doen een eeuwige verlossing teweeg gebracht, echter alleen voor de uitverkorenen. Het genadeverbond is derhalve het vervulde werkverbond, met als Hoofd de tweede Adam, die als regel het geloof niet alleen voorschrijft, maar het geloof de Zijnen schenkt als een weldaad uit het genadeverbond en als vrucht van de uitverkiezing, op grond van Zijn verdiensten. Dus niet gehoorzamen door te doen, maar door 'slechts' te geloven in Hem. Dat geloof openbaart zich in evangelische gehoorzaamheid en goede werken. Maar dat heeft met doen niets van doen. Die gehoorzaamheid creëer je namelijk niet door aan de Tien Geboden gehoor te geven, want die gehoorzaamheid staat alleen en daadwerkelijk op Naam van Christus en wordt ons **toegerekend**. Gehoorzaamheid is er dus alleen door toerekening en dat is vruchtbaar, omdat dan de vruchten uit de Bron voortkomen, die Zich uitstort op de velden. Ten aanzien van de velden zegt Christus niet: "...ze zijn alrede wit om te zaaien", nee, Hij zegt: "...om te oogsten!" Dat betekent: Het getal der uitverkorenen is al bepaald van eeuwigheid. Er komt er niet eentje bij en er zal geen klauw achterblijven. De boom wordt evenwel aan zijn vruchten ge-

kend. Ja, maar de vruchten zijn voor de Landman, dus als ze rijp zijn, vallen ze op de velden om geoogst te worden. Wat blijft er dan over? Een onvruchtbaar mens, met een verzondigd leven en een bedorven heiligmaking. Verdoemelijk voor God dus. Dezulken die zich zó vernederen, zullen verhoogd worden. Dezulken moeten het hebben van de Bron alléén, want méér dan Salomo is hier! Ondanks zijn afgoderij en veelwijverij heeft ook Salomo de goede strijd des geloofs gestreden, omdat Christus de strijd goéd heeft gestreden. God gebod de Wet maar aan Eén, om die te doen. Daarmee heeft Hij óns het doen uit handen genomen, ineens en voor altijd. Amen, dat is vrije genade! God gebiedt en straft maar één keer en dat is voor eeuwig volbracht door Hem, Die de pers alleen trad en alleen voor degenen die door Hem geliefd worden van eeuwigheid.

Velen oud- en nieuwvaders leren dat Christus de Tien Geboden heeft gepreikt *tot geloofsgehoorzaamheid* in het stuk der dankbaarheid. Dat leert de Schrift nergens. Ook voor Gods volk is de Wet er alleen ter ontdekking van de schuld. De geloofsgehoorzaamheid is niet door de Wet, maar door het geloof in de beloften van het Evangelie. De vele evangelische opwekkingen en vermaningen hebben geen relatie met de Tien Geboden, maar met het liefdesgebod van Christus. Zo is dan de liefde de vervulling der Wet. De vruchtbaarheid van de geloofsliefde heeft niets van doen met het doen van de Wet; vruchtbaarheid is een heilige vanzelfsheid.

Nu kom ik voor velen tot een schokkende uitspraak, namelijk dat als de Heilige Geest een helderder licht geeft dan onze oudvaders gehad heb-

ben, moeten we -als dat nodig zou zijn- zelfs de Belijdenisgeschriften corrigeren. Als die bereidheid er niet is, zijn we volbloed pauselijk! We moeten in ieder geval de toepassing van het heil ijken aan de leer der Reformatie, namelijk de rechtvaardiging van de goddeloze. Ik zeg niet dat ik het nodig acht om onze Belijdenisgeschriften bij te stellen, want naar mijn gevoelen zijn die behoorlijk zuiver. Ik heb geen doctorstitel voor mijn naam, om aan deze waarheid gewicht te geven, maar dat wens ik ook niet. De Heilige Geest is Het Zelf Die getuigenis geeft van de Waarheid.

Ik ontleen mijn exegese niet uit oudvaders, maar uit de Schrift zelf, want God heeft het niet de wijzen, maar Zijn kindertjes geopenbaard. Daar moet dan wel hetzelfde gewicht tegenover staan, immers, ijzer scherpt men met ijzer. Ik kan echter ook oudvaders en predikanten opnoemen waarmee ik niet het probleem heb dat ik heb met degenen die leren dat Christus de Tien Geboden voorschrijft tot geloofsgehoorzaamheid in het leven der dankbaarheid. Het schijnt een nieuwe leer te zijn in onze dagen, dat Christus niet de Wet preekt tot geloofsgehoorzaamheid, maar het Evangelie der liefde, ingekaderd in de beloften Gods. Omdat velen dat niet verstaan, staan er zo weinig kinderen Gods in de vrijheid en daarom is het zo stil onder ons. Of meent men dat het zo geestelijk is in onze dagen? Korter bij: in uw kerk? ONTWÁÁKT!

De Wet der Tien Geboden is en blijft de bediening der verdoemenis en die Wet is voor Gods volk tot zwijgen gebracht in het lichaam van Christus. Til het verzoendeksel op en raak die

regel des genadeverbonds met één vinger aan en u zult verbranden tot uw botten toe, ook al is liefde uw oogmerk. 't Zou uiteindelijk vruchtbaar kunnen wezen om de Wet radicaal af te sterven, om Christus in Zijn volmaaktheid te preken voor afbekeerde zielen met een verzondigd leven.

Zodra men leert dat de Tien Geboden onderhouden moeten worden in het leven der dankbaarheid, werpt men een voorwaarde op voor de volharding der heiligen, terwijl de volharding gewaarborgd is in de verkiezing en een vrucht daarvan is.

Het voorschrijven van de Tien Geboden in de dankbaarheid, tot gehoorzaamheid, komt rechtstreeks uit het Vaticaan en is censurabel. Gods volk wordt niet vruchtbaar door aan het gebod gehoor te geven; de levende Kerk **bréngt** vruchten voort der bekering waardig. Als dat geen feit is, is er van de levende Kerk heel geen sprake.

Anderzijds kan het niet bestaan dat het leven der dankbaarheid een leven van wetteloosheid is. Dat is het schrikkelijke Antinomianisme en van God vervloekt. Het Farizeïsme vertoornt God echter nóg schrikkelijker, omdat eigengerechtigheid daarvan de oorzaak en het oogmerk is. De geloofsgehoorzaamheid is echter niet tegen de Wet, maar komt daarmee overeen. Het Evangelie is evenwel veel breder dan de Wet der Tien Geboden. De letter van de Wet zegt niets over Christus, terwijl Christus -als het vleesgeworden Woord- het Tota Scriptura omvat. De Wet is geestelijk; als dat beleving is, dan is Christus hét Voorwerp des geloofs, niet de Wet. Het nog een keer te zeggen is mij niet verdrietig. De geloofsgehoorzaamheid komt dus niet voort door de

opvolging van de Tien Geboden -die eer gunt God alleen aan Christus- maar is een vrucht van de verkiezing, welke in de wedergeboorte geschonken wordt. Wat werkt de Heilige Geest in Gods volk uit?

1. Kruisdragen achter Jezus aan,
2. Een godzalig en eerbaar leven,
3. Getuige van Christus zijn,
4. Het beeld van Christus vertonen.

Wordt één van deze vier vruchten gemist, dan zijn we niet uit God. Hoort u het? Het zijn vruchten. De Kerk wordt niet vruchtbaar door enig activisme, maar door de gemeenschap met God. Wij leren dus geen meewerkende genade, maar vrije genade, ook in het leven der heiligmaking. Dan spreekt het voor zich, dat de boom aan de vruchten gekend wordt. Dan zijn het niet mijn vruchten, maar vruchten van Christus in mij.

Dat is vanzelfsprekend een leven náár de Geest en niet naar het vlees. Gods kind wordt niet door de Wet, maar door de Geest geleidt en dat leven strekt altijd tot Gods eer. Ach, we kunnen wel zeggen hoe het is, naar de letter, maar wat is de praktijk? Gods kind heeft in alle volmaaktheid een einde gezien. God houdt Zich wat dat betreft een ellendig en arm volk over, dat op de Naam des HEEREN zal betrouwen. Om het met 'de vijf nieten' van Schortinghuis te zeggen: *Ik heb niet, ik wil niet, ik weet niet, ik kan niet, ik deug niet.*

ALLES WAT ZICH BOVEN DEZE VIJF NIETEN VERHEFT, IS EEN DEMONSTRATIE VAN HET VROME VLEES! En toch heeft Gods volk alles in God en zij weet dat zij dat heeft.

De bovenstaande vier punten hebben dus geen enkele relatie met de Tien Geboden, maar met Christus, gewerkt door Zijn Geest. De Heilige Geest is ook de Geest der heiligmaking. Dus als de Geest dat is, ben ik het niet, maar het voorwerp ervan, als het goed is. Door de geloofs-gemeenschap met Christus sterven wij het doen van de Wet af, omdat we reeds aan de Wet gestorven zijn en dat resulteert in een godzalig leven, omdat het geloof door de liefde werkt. Niet de daad van de liefde is de vervulling der Wet, maar de liefde zelf (Rom. 13:10). Lees ook het karakter van de liefde in 1 Korinthe 13, dan wordt het wellicht wat duidelijker, hoewel ik niet een begripsleer leer, maar de aloude en beproefde paulinische geloofsleer. Wat onderhouden onnutte dienstknechten, volgens Mattheüs 28:19?

1. De liefde uit en tot God,
2. De zuivere leer,
3. De eredienst, de tucht en de sacramenten,
4. De gemeenschap der heiligen.

Het liefdesgebod wat God Zijn kinderen gegeven heeft, staat geschreven in 1 Johannes 3:23: *"En dit is Zijn (Gods) gebod, dat wij geloven in de Naam Zijns Zoons Jezus Christus, en elkander liefhebben, gelijk Hij ons een gebod gegeven heeft."*

Gods kinderen, echter, gelóven in Christus en hébben elkaar lief. Het evangelisch gebod is slechts gegeven om onze schuld jegens het Evangelie der liefde te openbaren, want het gebod werkt schuld en schuld vraagt om vergeving en herstelling van de eerste liefde, al zouden wij die

verlaten hebben. Wie niet?

Men zadelt elkaar liever op -als 't kan met vrome woorden- met de Tien Geboden, als zijnde de wil des Vaders, maar van de ware broederliefde, wordt bitter weinig gevonden. In gezonde, geestelijke omstandigheden kan Gods ware volk het nog geen 14 dagen uithouden, zonder de ware gemeenschap der heiligen. Kan men zonder de gemeenschap der heiligen, dan wordt de gemeenschap met God gemist. Let wel: Gemeenschap der heiligen heeft op zich met allerlei bijbelstudies en/of kerkelijke verenigingen niets te maken. Het gaat over de liefdesgemeenschap, waarin Christus het Midden is en waarin Gods volk elkaars hart kent, elkaars lasten draagt, elkaar aan de troon der genade opdraagt, in de verborgen omgang met God. Het gebed/aanbidding, is nog altijd het voornaamste stuk der dankbaarheid.

"We hebben -zegt ds. W. Huntington- nog nooit zoveel van God gebeden als Zijn beloften ons toezeggen."

Dat komt omdat we doorgaans te best zijn om slecht te zijn en te goed om verloren te gaan.

HC. Zondag 45, vraag en antwoord 116:

Vraag: Waarom is het gebed den Christenen van node?

Antwoord: Daarom dat het het voornaamste stuk der dankbaarheid is, welke God van ons vordert (Ps. 50:14), en dat God zijn genade en de Heilige Geest alleen aan diegenen geven wil, die Hem met hartelijke zuchten zonder ophouden daarom bidden en daarvoor danken. Tot zover de Catechismus.

Een christen zonder gebed is geen christen, want het gebed is de ademtocht der ziel. Nu spreek ik in het kader van het genadeleven. Zonder geloof kunnen we God zelfs met bidden niet behagen. Gods kinderen leven dat niet zelden in. Ik kan niet eens bidden. Ja, als de Geest in mij bidt met onuitsprekelijke zuchtingen, bid ik soms dagen aaneengesloten. Maar als ik mezelf hoor bidden, krijg ik er soms een walg van. Nooit gehad? Als u denkt te kunnen bidden, zegt God: *Mens, doe dat getier maar voor mijn oren weg!* Sommigen kunnen bidden als lijsters, maar degenen die waarlijk bidden, zijn stamelende bedelaars bij God. Het ware gebed is niet gelegen in de veelheid der woorden, maar in waarheid des harten, zoals de tollenaar bad: "O, God, wees mij zondaar genadig!" Boven die smeekbede groeit Gods volk nooit uit, moet u niet denken. Gods ware volk moet het hebben van haar biddende en dankende Hogepriester, Jezus Christus. Zijn voorbidding betekent de zaligheid voor Sion.

DE LIEFDE, DE VERVULLING DER WET

Eén van mijn vrienden verzocht mij iets te schrijven over Johannes 14:15: *"Indien gij Mij liefhebt, zo bewaart Mijn geboden."*

Om een tekst uit de heilige Schrift recht te verklaren, zullen we er geloofsondervinding van moeten hebben, waarbij het licht des Geestes onmisbaar **blijft!** De meest geoefende in de genade is zonder het licht des Geestes zo blind als een mol. Dat is zeker de inleving. Met Pinksteren is de Heilige Geest reeds uitgestort. Hij woont in ons, voorzover wij vergeving der zonden hebben ontvangen. *"Doch gij hebt de zalving van de Heilige, en gij weet alle dingen", 1 Joh. 2:20.* Wie hebben de zalving? Diegenen die horen wat de Geest tot de gemeente zegt en die niet op hun verstand steunen. *Ik neig het oor, daar ik op Gods inspraak wacht...* God openbáárt geheimen aan Zijn kinderen. Dezulken weten alles, hoewel ten dele, aan deze zijde van het graf. Wie hebben de zalving niet? Het geestelijk intellectualisme dat van de Wet nooit geen dreun gehad heeft ten dode! Op 28 oktober 2001 preekte er een student in de Hervormde kerk van Harskamp. Vol vuur beweerde hij dat de Wet een regel des levens was voor de gelovigen...

Ach, een dwaas weet niet wat hij ziet; zijn oordeel

is verduisterd. Zo'n jongen heeft nog nooit een dodelijke dreun van de Wet gehad.

Ter zake! Om een tekst goed te verstaan, moeten we een tekst altijd contextueel bezien, dat wil zeggen: in het verband waarin de tekst staat. Ook moeten wij er heilig van overtuigd zijn dat de ene tekst nooit met de andere in tegenspraak is, ondanks de schijnbare tegenstrijdigheid.

In Johannes 15:10 staat geschreven: *"Indien gij Mijn geboden bewaart, zo zult gij in Mijn liefde blijven, gelijkewijs Ik de geboden Mijns Vaders bewaard heb en blijf in Zijn liefde."*

Hier maakt Christus een onderscheid tussen de geboden des Vaders en de geboden des Zoons. Hij zegt niet: Indien gij de Tien Geboden houdt, zo zult gij in Mijn liefde blijven, nee, Hij zegt: "Indien gij MIJN geboden bewaart..."

Zijn de Tien Geboden dan in strijd met de geboden van Christus? Nee, maar de laatsten zijn van een geheel andere orde. De Wet Gods besluit de onverzoende wereld onder het oordeel der verdoemenis, maar de wet van Christus beschermt de Zijnen tegen de aanvallen van wereld, satan en eigen verdorven vlees. De Wet eist, maar het Evangelie geeft. De Wet gebiedt, maar laat een zondaar in de dood liggen. Christus beveelt en voegt de daad bij het Woord. Hij spreekt en het is er, Hij gebiedt en het staat er. De geboden van Christus zijn dus niet zwaar, want dat gaat van-zelf of helemaal niet.

In het leven der genade staan wij niet meer onder het gezag van de Wet, maar onder het gezag van Christus. Als wij staan onder het gezag van de Wet, hangen wij aan een zijde draadje boven de hel.

Als wij door genade onder het gezag van Christus staan, is onze wandel in de hemel.

1. De Tien Geboden, de zedelijke Wet, legt haar claim op al degenen die onder de Wet zijn, zowel Joden als heidenen (**Rom. 3:19**), **opdat de gehele wereld voor God verdoemelijk zij**. Het woord 'verdoemelijk', is 'net genoeg' om zalig te worden. Wie het vatte kan, die vatte het!

Burgerlijk en maatschappelijk kan de Wet der Tien Geboden evenwel tot grote zegen zijn, want in het houden van Gods geboden is grote loon. De overheid draagt in dat licht het zwaard niet tevergeefs. Als een christelijke natie Gods inzettingen verlaat, heeft het immers smart op smart te vrez-en. In Zijn algemene genade zal God een land of volk zegenen met uitwendige zegeningen als er geregeerd wordt overeenkomstig de Wet Gods. De democratie heeft echter afgerekend met Gods geboden. De overstap van de theocratie naar de democratie heeft sindsdien een hele wereldrevolutie teweeg gebracht. De democratische regeervorm wordt wel de minst slechtste genoemd, maar slecht blijft slecht en dat zien we bijv. met de voltrekking van de Europese eenheid bevestigd. Nederland heeft wat dat betreft haar soevereiniteit voor de mollen en de vleermuizen gegooit. De schuld daarvan is de wereld niet te verwijten, maar de kerk. Immers, de huidige kerkregering heeft haar presbyteriaanse beginsel ook ingewisseld voor een democratische kerkvorm. In de vroege kerk mochten alleen de kinderen van God stemmen. Nu stemt jan en alleman. Van de gevestigde kerk gaat er dan ook geen enkel getuigenis uit, waarop de wereld jaloers zou kun-

nen worden. Op vele plaatsen zijn de kerkvergaderingen niet veel minder dan de raadzaalen van Kajafas, waarin het levende Kind op democratische wijze wordt veroordeeld -*wat dunkt ulieden*- waarin de levende leden die er nog zijn Christus verloochenen, omdat zij zich warmen bij het vreemde vuur van de valse godsdienst en niet durven uitkomen voor de Naam van Christus en de ere Gods, de goeden echter niet te na gesproken.

2. Hetgeen Christus zegt in Johannes 14:15, is niet bedoeld als een voorwaarde voor de zaligheid en het heeft ook niet de betekenis dat wij na ontvangen genade kunnen afvallen. Er bestaat geen afval der heiligen. Gods Woord vermeldt evenwel de zonden van de bijbelheiligen, maar dat heeft ze niet uit de hemel gehouden. In de Hebreeën-brief noemt Paulus niet één enkele zonde die de bijbelheiligen hebben bedreven. De Psalmist noemt de reden daarvan op: *"De schuld Uws volk hebt 'G uit Uw boek gedaan. Ook ziet Gij geen van hunne zonden aan. Gij ziet in gunst en niet in wraak Uw lust. De hitte van Uw gram-schap is geblust..."*, ja, in het bloed des Lams voor verleden, heden en toekomst. Dat moest eerst gezegd worden. Wat Christus zegt in Johannes 14:15, staat in het kader van de heiligmaking, dat zal duidelijk zijn.

3. We hebben in het begin gezegd dat Christus een onderscheid maakt tussen de geboden des Vaders en de geboden des Zoons. Hij zegt niet: Indien gij de Tien Geboden houdt, zo zult gij in Mijn liefde blijven, nee, Hij zegt: "Indien gij

MIJN geboden bewaart..." Ja, want wie houdt de Tien Geboden eigenlijk? Dat wordt tegenwoordig wel gepreekt dat dat mogelijk is in het leven der heiligmaking, door ingestorte genade, maar het is neonomianisme van het ergste soort. De Wet der Tien Geboden is een volmaakte Wet en vraagt om volmaakte gehoorzaamheid. Om die reden is de Wet een kenbron van de zonde, ook in het leven der heiligmaking. De Wet der Tien Geboden kent geen andere bediening dan de bediening des doods, omdat de Wet krachteloos is gemaakt door de zonde.

De Wet heeft geen klankbord meer op aarde, want niemand van ons doet de Wet, ook niet na ontvangen genade. U steelt wel niet, u moordt wel niet, niet uit morele overweging, maar uit liefde tot God, maar hoeveel vrouwen, kind des Heeren, hebt u reeds met begerige ogen aangezien? De Wet is geestelijk, haar bediening gaat veel dieper dan de daad van overtreding. Het is toch geen nieuwe leer dat alleen Christus de Wet volmaakt gehoorzaamd heeft met Zijn lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid? De Wet is volmaakt tevreden met: "Het is volbracht!" God met God verzoend! Dat is het fundament der zaligheid. Op grond van de aangebrachte verzoening, heeft God, zelfs boven de Wet der Tien Geboden, een ander gebod gesteld, namelijk hetgeen Christus zegt in Johannes 6:40: *"En dit is de wil Desgene Die Mij gezonden heeft, dat een iegelijk die de Zoon aanschouwt en in Hem gelooft, het eeuwige leven hebbe; en Ik zal hem opwekken ten uiterste dage."*

Velen prediken de wil van God alleen in het kader van de Tien Geboden. Dezulken zitten er dus

dubbel naast. Ten eerste hebben de Tien Geboden met de stem van de Zoon van God, waarop doden zullen leven, niets uit te staan en ten tweede is de wil van God, ten aanzien van de zaligheid: in Christus te geloven. *"En dit is Zijn gebod, dat wij geloven in de Naam Zijns Zoons Jezus Christus en elkander liefhebben, gelijk Hij ons een gebod gegeven heeft", 1 Joh. 3:23.*

4. God heeft in het kader van het genadeverbond de Wet op de Sinai gegeven, om het volk haar schuld te doen kennen en hen tot de Tabernakel uit te drijven om het verzoenende bloed deelachtig te kunnen worden. Toen zelfs Mozes niet bij machte was de Wet (ge)heel te houden, moest hij het tweede stel tafelen der Wet in de Ark leggen, nadat hij de eerste tafelen aan stukken geslagen had. **De Wet der Tien Geboden is dus twee keer gegeven!** God nam het eerste weg om het tweede te stellen. Hij nam het eerste, breekbare verbond der werken weg, om het tweede, onbreekbare verbond der genade te stellen. God verborg de Wet der Tien Geboden in Christus, om de genade in Christus te stellen. God nam de eerste Adam weg, om de tweede Adam te stellen.

Ten eerste om de krachteloosheid van de Wet der werken aan te tonen, ter oorzaak van de zonde en ten tweede om de kracht en almacht van Christus te tonen, ter oorzaak van Zijn eeuwig besluit. Christus had immers al in de nooit begonnen eeuwigheid tot de Vader gezegd: **"Ik** kom om Uw wil te doen..." De Wet was de eerste Adam toevertrouwd, maar die heeft gefaald en wij met hem. Om die reden moest Mozes de Wet aan de tweede Adam toevertrouwen, door het tweede stel ta-

felen der Wet in de Ark te leggen. De tweede Adam heeft nimmer gefaald, want God kan niet falen. Het verbond der genade is een vastgestaafd verbond, niet vanwege de bonders, maar vanwege het Verbondshoofd!

Laat u dan nooit verleiden door een prediking die de Wet der Tien Geboden naast Christus stelt om die te doen uit dankbaarheid. Doet u het wel, dan komt u in de dienstbaarheid terecht, kind des Heeren! De Wet is **IN** Christus en op Hem alléén zullen wij zien en op geen ander. Zo zijn we volmaakt in de Volmaakte. *“Want met één Offerande heeft Hij in eeuwigheid volmaakt degenen die geheiligd worden”, Hebr. 10:14.*

Het genadeverbond is een zaak tussen de Vader en de Zoon. Daar komt geen mens aan te pas. Vanwege onze val in Adam vertrouwde God alleen de Wet aan Zijn Zoon toe. Niet de Wet, maar Christus beweegt ons door Zijn Geest. Door Hem leven en bewegen wij. Niet de Wet, maar de Geest regelt ons leven en leidt ons in het spoor der waarheid. Dat leven des Geestes strijdt niet tegen de Wet, maar heeft er geen relatie mee. De Wet is en blijft een kenbron van de zonden.

Nu een vraag: Wie zal er beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? De Wet? Nee, want die ligt in de Ark en tegen Christus is er geen beschuldiging in te brengen. De Wet beschuldigt ook een kind van God niet, want die is in Christus door het geloof. Wat het vlees betreft; dat is met Christus gekruisigd en sterft een langzame dood. Christus heeft Zijn Kerk echter naar ziel en lichaam voor Zijn rekening genomen. Ook haar bedorven natuur. Dan is het een privilege voor Gods volk dat het lichaam der zonde straks

begraven wordt in het geheiligd graf van Christus, om er verheerlijkt uit op te staan op de jongste dag.

Er zijn dus tweeërlei graven op het kerkhof. Moet u niet vergeten!

God nam dus het eerste weg om het tweede te stellen. *"In welke wil wij geheiligd zijn door de offerande des lichaams van Jezus Christus één - maal geschied", Hebr. 10:10. "Daar Uw geheiligd volk van Uwe trouw mag zingen..."* Ja, je zou er van gaan zingen, want velen vatten het niet, omdat ze hun kennis een voet te hoog hebben. Ach, de Heere is machtig om dezulken in het hart te grijpen, want als het gebod komt, worden dezulken de grootste monsters voor God die ooit op aarde geleefd hebben. Kijk, dat is een andere kennis dan de dogmatische kennis van dr. Adam Naaktgeboren. Die mensen kennen zichzelf niet, maar dan moeten ze maar bij Job in de leer gaan, als hij zegt: *"Naakt ben ik uit mijner moeders buik gekomen, en naakt zal ik daarheen weder - keren"*, Job 1:21. Dit zei Job niet moedeloos, maar God lovende!

5. Voorzover wij in Christus geloven, hebben wij -door toegerekende gerechtigheid van Christus- ook de Wet volbracht. De Wet is niet alleen met Christus, maar ook met het geloof in Christus volmaakt tevreden. De Wet zal op de gelovigen geen claim meer kunnen leggen, omdat de gelovigen vrij zijn van de Wet door het geloof in de Wets- vervuller en nu leven op verantwoordelijkheid van de Zoon van God. Zodra wij in Christus geloven, zijn we volmaakt in overeenstemming met de Wet Gods, door het geloof, al staan we bij

wijze van spreken met onze voeten in de zonden. Een aangevochte gelovige kan haar beschuldigers altijd verwijzen naar Golgotha: "Daar hangt mijn vervulde Wet, Christus!" Toen Simson zich met Delila vermaakte, was hij toch volmaakt in overeenstemming met de heilige Wet Gods, door het geloof.

Lezers, ik voel wel dat deze uitspraak strijdt tegen uw vrome vlees, maar ik kan omwille van uw vrome vlees de waarheid niet tekort doen. Ik bedoel natuurlijk niet de zonden te bagatelliseren, want daar is Simson -en al de (bijbel)heiligen met hem- wel achter gekomen dat hij niet goedkoop zondigde. Ik wil maar zeggen dat de gehoorzaamheid aan de Tien Geboden valt of staat met het geloof. Zodra een ziel in Christus gelooft, is hij vrij van de Wet der Tien Geboden. Door het geloof in Christus, rekent God mij de gehoorzaamheid van Christus toe. Mijn overeenstemming met de Tien Geboden, staat of valt dus niet met mijn gedrag, maar met mijn geloof in Christus.

Ja, nu hoor ik wel duizend belijders mij van antinomianisme beschuldigen, maar dat deert me niets. Het gaat mij om de zin en mening van de Heilige Geest omtrent de waarheid van het Evangelie. Mensen, laat me nu eerst uitspreken, want ik schrijf contextueel. Zo is ook de Bijbel geschreven, namelijk in haar verband. Anderzijds is de bijbelse leer geen begripsleer en kan door de natuurlijke mens niet verstaan worden. Het is voor de Joden een ergernis en voor de Grieken dwaasheid.

Dus door het geloof ben ik rechtvaardig voor God, zelfs zodanig, al had ik nooit geen zonde gekend

of gedaan. De gerechtigheid van Christus wordt mij toegerekend door het geloof. *"Maar uit Hem zijt gij in Christus Jezus, Die ons geworden is wijsheid van God, en rechtvaardigheid, en heiligma - king, en verlossing", 1 Cor. 1:30.*

Christus is dus niet alleen mijn Rechtvaardigheid, maar ook mijn Heiligmaking. Als Christus nu mijn Heiligmaking is, wat moet ik dan nog doen? NIETS, ik heb 'slechts' te geloven in Hem, Die ons geworden is wijsheid van God...enz. Als nu de borgstelling van Christus aan de Kerk vermaakt wordt, zoals staat geschreven in 1 Corinthe 1:30, wat moet de Kerk dan nog doen? In het leven der genade is er geen sprake van moeten, beste lezers, want als de Boom goed is -en Die is zeer goed- is de vrucht ook goed. Daarom, predikers binnen of buiten het land of verband: Predik de Boom, naar de volle raad Gods, want dan zijn ook de vruchten verzekerd. Christus zegt immers: "Uw vrucht is uit Mij gevonden."

Christus zegt echter ook: *"Indien gij Mij liefhebt, zo bewaart Mijn geboden."*

Christus doet hiermee geen beroep op vlees, maar op Zichzelf. Als Christus in mij leeft, doet **Hij** het in mij en in allen die Zijn verschijning liefhebben. Hij schrijft Zijn werk in ons evenwel op onze naam, daarom spreekt Gods Woord ook over genadeloon, omdat hetgeen de geroepen heiligen aan goede werken doen, door Gods Geest in hen gewrocht is, als het recht ligt.

Wat zijn echter de geboden van Christus? Dat zijn de geboden der liefde, niet der Wet, maar die van het Evangelie. *"Dit is Mijn gebod, dat gij elkan - der liefhebt, gelijkerwijs Ik u liefgehad heb", Joh. 15:12.* In Johannes 13:34-35 zegt Christus: *"Een*

*nieuw gebod geef Ik u, dat gij elkander liefhebt; gelijk Ik u liefgehad heb, dat ook gij elkander liefhebt. Hieraan zullen zij allen bekennen dat gij Mijn discipelen zijt, **zo gij de liefde hebt onder elkander.**"*

O, wat is de levende Kerk dan verdeeld, gelijk de beenderen aan het graf! De oorzaak? In vele kringen -en ook onder ons- is men van de waarheid van het Evangelie afgeweken. Het vuur in de zaal van Kajafas schijnt behagelijker dan het vuur des Geestes én dat van de Reformatie, dikwijls ook voor Gods volk. Dat Christus doorlopend verloochend wordt door het stilzwijgende christendom, schijnt de kerkmassa niet te deren. Petrus verloochende Christus door vloeken en eedzwering, maar nu verloochent men Christus door het zwijgen ertoe te doen. Abstract gezegd: Vloekte men maar zoals Petrus, dan zou Christus Zich nog omdraaien, om dezulken Zijn eeuwige liefde te tonen, met eerbied gesproken!

Geliefde lezers, als Christus in de gevestigde kerk nog eens om zal kijken in Zijn liefde, moet dat wel een massale kerkleegloop tot gevolg hebben, van al degenen die Christus wel belijden, maar Hem stilzwijgend verloochend hebben, om buiten de legerplaats bitterlijk te wenen over hun ontrouw jegens een getrouwe Zaligmaker. We zijn er in ieder geval niet te goed voor. Waar zijn de getrouwen gebleven in het land? Waar zijn degenen die met hart en ziel op de bres staan voor de waarheid van het Evangelie? Paulus bewaarde de geboden van Christus door Petrus in Antiochië te wederstaan in Zijn aangezicht toen Petrus met de Joden veinsde.

Als je de broeders liefhebt, scherp je elkaar ook

op in de waarheid van het Evangelie. De liefde uit God is een verticale liefde, van boven geboren en werkt verticale wederliefde tot God.

Het geloof is door de liefde werkende, want *de vrucht des Geestes is liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, matigheid*. Kijk, tegen de zodanigen is de Wet niet. Wie zijn die zodanigen? Dat is al Gods volk, zonder onderscheid, hoewel de vrucht des Geestes zich in trap en mate openbaart, al naar gelang de mate des geloofs in Christus is, naar Gods soeverein welbehagen. Dus de geboden van Christus worden in één woord samengevat, namelijk: de liefde! Zo is dan de liefde -van Christus in mij- de vervulling der Wet in het kader van de praktische heiligmaking. Dat Christus onze Heiligmaking is, komt natuurlijk ook in de vruchten openbaar. Dat onze goede werken nog verdoemelijker zijn dan onze slechte werken, zal de gedurige inleving zijn bij degenen die God in der waarheid vrezen, omdat zij weten dat de beste werken nog met zonden bevlekt zijn.

Paulus was daarin geöfend: *"Het goede dat ik wil, doe ik niet, maar het kwade dat ik niet wil, dat doe ik."* En verder: *"En indien ik hetgene doe, dat ik niet wil, zo stem ik de Wet toe, dat zij goed is."* Lees de Romeinenbrief maar, dan kunt u er alles over lezen.

Uit Paulus' getuigenis blijkt duidelijk dat God de vernieuwde wil in Christus, om het goede te doen, voor de daad aanmerkt, want het willen is wel bij mij -zegt Paulus- maar het goede te doen, dat vind ik niet, ja, in Christus! **Wie roemt, roeme in de Heere!!** Alle andere roem is uitgesloten!

Paulus noemt echter ook de praktische samenvatting van de geboden van Christus: *"Draagt elkan - ders lasten, en vervult alzo de wet van Christus", Gal. 6:2.*

Dus als iemand overspel gepleegd heeft, moet er je naast gaan zitten en met die man of vrouw meewenen, alsof het uw zonden zijn. Dan bezoek je je buurman die vanwege een begane misdaad in de gevangenis zit, en dan zeg je tegen hem: "Buurman, het is geen wonder dat jij in de gevangenis zit, maar het is een wonder dat ik nog vrij rondloop!"

"De zuivere en onbevleete godsdienst voor God en den Vader is deze: wezen en weduwen bezoe - ken in hun verdrukking, en zichzelf onbesmet bewaren van de wereld", Jak. 1:27.

Dan gaat het natuurlijk wel om waarheid in het binnenste, want onze lippen zijn gewillig om alle goeds uit te spreken, terwijl onze handen ondertussen snellijk bezig kunnen zijn om bloed te vergieten. God ziet het h art aan! Als die oprechtheid door Gods Geest in ons hart is gewerkt, hebben we ook kennis aan hetgeen Paulus zegt in Romeinen 7:14: *"Want wij weten, dat de Wet geestelijk is, maar ik ben vleeselijk, verkocht onder de zonde."* Hij zegt niet: Ik was vleeselijk, nee, Paulus zegt: "Ik b en vleeselijk." Hij zegt ook niet: Naar mijn oude natuur ben ik vleeselijk, nee, hij zegt: **"Ik** ben vleeselijk, de totale Paulus!" Och, wat zijn er bitter weinig van Gods kinderen die hier achter gebracht zijn.

En hetgeen Paulus van zichzelf zegt, zegt hij nog wel ten aanzien van de Wet Gods, laat staan wat er dan van ons overblijft als het om de liefdesgeboden van Christus gaat.

Zondigen tegen de Wet verdient de hel, maar zondigen tegen het Evangelie der liefde verdient de bódem der hel! Als ik de geestelijkheid van de geboden van Christus inzie, blijft er uiteindelijk een goddeloze hoop over, met maar één schreeuw: *Geef mij Jezus of ik sterf, want buiten Jezus is geen leven, maar een eeuwig zielsverderf.* Ze schreeuwen niet: "Geef mij Jezus, wánt ik sterf...", nee, "...óf ik sterf..!" Weet u wat dezulken dikwijls en met grote heimwee met Asaf meezingen?

*'k Zal dan gedurig bij U zijn,
In al mijn noden, angst en pijn;
U al mijn liefde waardig schatten
Wijl Gij mijn rechterhand woudt vatten.
Gij zult mij leiden door Uw raad,
O God, mijn heil, mijn toeverlaat;
En mij, hiertoe door U bereid,
Opnemen in Uw heerlijkheid.*

De Psalmist wist er iets van, als hij zegt: *"In alle volmaaktheid heb ik een einde gezien; maar Uw gebod is zeer wijd", Ps. 119:96.*

Omdat de Wet geestelijk is en zeer wijd is, blijft er van mijn heiligmaking niets over dan verdopeniswaardige schuld.

Dat betekent niet, dat we de Heere van trouweeloosheid moeten verdenken, omdat er toch niets van ons deugd. Volk, neem deze getrouwe opwekking van Paulus ter harte: *"Zo dan, terwijl wij tijd hebben, laat ons goed doen aan allen, maar meest aan de huisgenoten des geloofs", Gal. 6:10. De gelijkenis van de barmhartige Samaritaan spreekt hierin boekdelen.* Wat on-

nutte dienstknechten doen zijn ze slechts schuldig te doen, daarom laat Christus Zijn Kerk gedurig de kracht van Zijn bloed smaken. Zonder de heiligmaking van CHRISTUS zal dus niemand de Heere zien.

Ik moet daarom niets, maar dan ook niets hebben van een prediking waarin Christus hoog geprezen wordt als enige oorzaak van onze rechtvaardigmaking, terwijl in diezelfde prediking het leven der heiligmaking als een soort coöperatie wordt voorgesteld, een samenwerkingsverband, tussen Christus en de gelovige. Bij velen is het: Ik en Christus. Bij sommigen: Christus en ik. Maar bij weinigen: **Christus alléén!**

Toen de Emmaüsgangers dat geleerd hadden, gingen ze naar hun broeders in Jeruzalem om hen te vertellen dat ze de Wet moesten onderhouden. Helemaal mis, mensen. Weet u wat ze tegen elkander zeiden? "De Heere is waarlijk opgestaan en is van Simon gezien."

Dat is toch een lief werk, beste lezers, om van de Koning te getuigen? Ach, kon ik u eens jaloers maken, want het is zo'n lieve Koning!

Als u door genade van Christus mag getuigen, bewaart u ook de geboden van Christus, als vrucht van de gemeenschap met Hem. De geboden van Christus liggen derhalve verankerd in Zijn beloften (Hand. 1:8), "...gij zúlt Mijn getuigen zijn..." God zal ze Zelf bevestigen en schragen, bij de aan- en voortgang in het genadeleven, want Hij staat gedurig in het midden van Zijn Kerk, om haar toe te roepen: **Vrede zij ulieden!**

*Hier wordt de rust geschonken;
hier 't vette van Uw huis gesmaakt;*

*een volle beek van wellust maakt
hier elk in l i e f d e dronken!*

*De liefde doet de naaste geen kwaad, zo is dan de
liefde, de vervulling der Wet! Amen!*

DE WET, HET VERBOND DER WERKEN?

Beste vriend, bedankt voor je reactie op: DE LIEFDE, DE VERVULLING DER WET.

Je vroeg onder andere of de Wet het verbond der werken was en je merkte op dat het genadeverbond het vervulde werkverbond was. Ook maakte je een opmerking over Simson, namelijk dat Simson bij Delila het geloof niet in beoefening had.

Ik zal trachten, je vraag en opmerkingen te beantwoorden.

Voor de wetgeving op de Sinaï was de Wet in de harten des mensenkinderen geschreven, zoals ook bij Adam en Eva. In het paradijs was alleen het proefgebod van kracht. Adam kon immers geen overspel bedrijven en zijns naaste huisvrouw niet begeren, omdat die er gewoon niet was. Na de val stonden Adam en Eva evenwel schuldig aan de Wet Gods, omdat de Wet geestelijke is en zondigen tegen één (proef)gebod, maakt de zondaar schuldig aan alle geboden, zoals ik al eerder opmerkte in het eerste hoofdstuk van dit boekje. De Wet der Tien Geboden kent alleen haar openbaringsvorm in het kader van het genadeverbond, waarvan Christus het Hoofd is. De eerste Adam kon niet eens één gebod houden, maar de tweede Adam hield alle

Tien Geboden volmaakt. De gehoorzaamheid aan de Tien Geboden stelde God als voorwaarde om te delen in de zegeningen van het genadeverbond. Die voorwaarde van het genadeverbond heeft Christus op Zich genomen. De nieuwtestamentische wil van God is daarom *in Christus te geloven*, **meer niet!** Als wij in Christus geloven, voldoen wij volkomen aan de voorwaarde van het verbond en zullen wij ook naar de Geest wandelen. De Wet is geen verbond, maar vóórwaarde, zowel van het werkverbond als van het genadeverbond. Adam I voldeed niet aan de voorwaarde van het werkverbond, zodat een ander Verbondshoofd nodig was van een veel béter verbond, namelijk het verbond der genade. Christus is als Hoofd van het genadeverbond Represen-tator van de uitverkorenen, ook ten aanzien van de Wet.

Al degenen die de Wet als regel der dankbaarheid voorstaan, plegen dus geestelijke hoererie met Mozes, terwijl die man allang niet meer leeft. God heeft zelfs het graf van Mozes onvindbaar gemaakt, want Hij wist dat mensen daar afgoderij mee zouden bedrijven. Men leeft liever met Mozes onder de Wet onder de dekmantel der liefde, dan met Christus onder de genade door het geloof. Samenvattend kun je inderdaad zeggen dat het genadeverbond het vervulde werkverbond is, maar het is veel méér. In Adam 1 zit geen eeuwigheidswaardij, maar wel in de tweede Adam. God wordt door het genadeverbond meer verheerlijkt dan door het werkverbond, want de eerste Adam kon vallen, maar de tweede Adam niet. In het werkverbond moest de mens het doen, maar in het genadeverbond is alles klaar,

waar en zeker in het Verbondshoofd. In de wetgeving op de Sinaï laat God het breekbare van de Wet zien als de Wet in handen van de mens, Mozes, ligt. God bewijst Zelf dat de Wet door de zonde krachteloos is geworden. De Wet kan alleen maar verdoemen. Vandaar dat de Wet verborgen werd in de Ark, want aan de Wet komt geen mens meer te pas. **Vervloekt is de mens, die van de Wet zijn deugd maakt, want dan is Christus hem ijdel geworden.**

Wat Simson betreft, vriend, zijn rechtvaardigheid voor God loopt niet over zijn geloofsbeoefening om *in het kader van het geloofsleven* rechtvaardig voor God te zijn.

Mijn overeenstemming met de Wet hangt niet af van mijn gedrag, maar van mijn geloof in Christus. Op het moment dat Petrus Christus verloochende, was hij niet minder rechtvaardig dan voorheen, want in Christus bleef Petrus net zo goed Gods kind dan toen Hij hem verloochende. Hetzelfde geldt voor Davids overspel. Hun geloof is niet opgehouden toen ze de zonde bedreven. Dat is het wat ik wilde zeggen, hoewel ik daarmee niet de zonden bagatelliseer. Ik moet dit juist zo zwart-wit stellen, omdat velen het karakter van het geloof niet meer verstaan. Het geloof verheerlijkt alleen de genade in Christus en niet de werken, ook niet de goede werken. Alles valt of staat dus met het geloof in Christus en niet met het gedrag van Gods kind, want daar rekent God mee af aan deze zijde van het graf. De Vaderlijke kastijdingen vanwege de zonden, hebben met de staat van een kind van God niets uit te staan, want Gods Woord leert geen afval der heiligen.

*Doch gij, mijn ziel, het ga zo 't wil,
Stel u gerust, zwijg Gode stil.
Ik wacht op Hem, Zijn hulp zal blijken.
Hij is mijn Rots, mijn Heil in nood,
Mijn hoof Vertrek: Zijn macht is groot,
Ik zal noch wank'len, noch bezwijken.*

Gode en Zijn genade bevelen!

WAT IS PRESBYTERIAANS?

Een andere vriend vroeg mij wat ik onder presbyteriaans versta.

Beste vriend, ik wil in het kort ingaan op je vraag. De vroege Kerk kende geen democratische regeervorm, zoals wij die nu kennen. De kerkorde was presbyteriaans van inhoud en karakter. Dat wil zeggen dat die Kerk alle bisschoppelijke hiërarchie verwierp, uitgezonderd het apostolisch gezag. Men erkende alleen de kroonrechten van Christus en daarvoor stond men op de bres. Christus is Koning van Zijn Kerk en Hij is een enig Koning. Hij regeert Zijn Kerk door Zijn Geest, zoals we ook duidelijk kunnen vernemen uit de brieven gericht aan de zeven gemeenten in Klein-Azië. Om die reden mochten alleen Gods kinderen de ambtsdragers kiezen, onder aanroeping van de Naam des Heeren. In de vroege Kerk was er bijna niemand onbekeerd, dus werden de ambtsdragers met algemene stemmen, door het werpen van loten, gekozen, onder goedkeuring van de Heilige Geest. (Hand. 1:24-26). Lees ook Hand. 9:15.

In Handelingen 13 vers 2 komt duidelijk het presbyteriaanse beginsel naar voren. De Kerk stond onder de Autoriteit van de Heilige Geest. De Heilige Geest Zelf bepaalde wie er uitgezonden werden tot de dienst, ook onder de heidenen,

waartoe zij ook van Hem geroepen en verordineerd waren. Elke ambtsdrager was in de vroege Kerk dan ook verantwoordelijkheid aan Christus verschuldigd. Dat is trouwens nog zo, omdat Gods ordinantie niet teniet gedaan kan worden door een goddeloze democratische kerkvorm.

Als de minderheid van een kerkenraad een Schriftuurlijke openbaring ontvangen heeft, omtrent de ambtsdragersverkiezing, moet zelfs de meerderheid naar de minderheid luisteren. *En al het volk zal zeggen: Amen!*

Dat geldt ook voor de gemeente-stemming van een te beroepen leraar. Tot voor kort zijn er altijd enkele gemeenten geweest waar het er zo aan toe ging. Was er geen overeenstemming, ging men naar huis om de wil des Heeren te verstaan door bidden en vasten. Daarna kwam men weer bijeen en als er dan twee of drie dezelfde waarheid van Godswege ontvangen hadden, was het besluit reeds genomen, want uit de mond van twee of drie getuigen -van Christus- zal alle woord bestaan. *En al het volk zal zeggen: Amen!* Daarbij heeft Paulus duidelijk gesteld aan welke voorwaarden een ouderling moet voldoen.

Omdat men afgeweken is van de kerkorde van Christus en de inspraak van de Heilige Geest, kan ik om die reden niet (zonder bezwaar) deelnemen aan een stemming voor ambtsdragers, hoewel ik niet zal stilzwijgen over het godonterende feit dat generaal gesproken diegenen in het ambt bevestigd worden die van voren niet weten dat ze van achteren leven, laat staan dat ze op de bres staan voor de waarheid van het Evangelie. Dat onder ons de meeste stemmen gelden, is absoluut onbijbels en demoncratisch, ook al

roept men de Naam des Heeren aan. De onbekeerden hebben geen deel in het Koninkrijk van Christus en mogen daarin ook geen stem hebben. *En al het volk zal zeggen: Amen!*

Nodig is dat Avondmaalgangers op hun bekering onderzocht worden door het ambt aller gelovigen, alvorens men tot het bijbelse, presbyteriaanse beginsel wil terugkeren. De vroege Kerk leefde vanuit een theocratisch kerkbesef. Dat besef herleefde tijdens grote geestelijke opwekkingen, zoals uit de historie blijkt. Het Koningschap van Christus triomfeert de eeuwen door. De algehele erkenning daarvan zal komen, nog vóór dat Christus wederkomt, naar Zijn belofte.

*Ja, elk der vorsten zal zich buigen,
En vallen voor Hem neer;
Al 't heidendom Zijn lof getuigen,
Dienstvaardig tot Zijn eer...*

Samenvattend gezegd, ken ik aan de Bijbel een alles omvattende Autoriteit toe voor kerk en staat, in tegenstelling tot de huidige, onbijbelse kerkorde, waardoor de ambten niet zelden op de meest gruwelijke wijze ontheiligd worden. De ware Kerk wordt door Christus geregeerd, door middel van ambtsdragers, die op presbyteriaanse wijze gekozen zijn en worden. In die Kerk wordt het Woord recht gesneden, dus naar de volle raad Gods. In die Kerk worden ook de sacramenten bediend en de tucht gehandhaafd, volgens het bevel van Christus. *En al het volk zal zeggen: Amen!*

DE GEMEENSCHAP DER HEILIGEN

Het onderwerp dat wij met de hulp des Heeren met u wensen te overdenken, handelt over de gemeenschap der heiligen. Het is in onze dagen een weinig besproken onderwerp en nog minder beoefend. Althans, in de gevestigde kerk.

Nochtans behoort het geloof in de gemeenschap der heiligen tot één van de Twaalf Artikelen des Geloofs. In het leven des geloofs kan de gemeenschap der heiligen dus niet ontbreken en als er waarachtig geestelijk leven is, zál de gemeenschap der heiligen niet ontbreken. Belangrijk is wel wat we onder de gemeenschap der heiligen verstaan. Alle gemeenschap op het kerkelijk erf, is nog geen gemeenschap der heiligen. Gemeenschap der heiligen is een vrucht van de dadelijke gemeenschap met Christus. De vrucht van de gemeenschap met Christus is niet menscentrisch, maar is gericht op Gods eer en heerlijkheid en niet op de bekeerde mens. Dat moest eerst gezegd worden.

Om gemeenschap der heiligen te kunnen beoefenen, moet je een onheilige inleven. De biddende farizeeër voorin de tempel was zo heilig in eigen oog, dat hij geen gemeenschap wilde hebben met die goddeloze tollenaar achterin de tempel.

Christus heeft echter alleen gemeenschap met

hoeren en tollenaren. Rachab bleef immers Rachab, *de hoer*, juist na ontvangen genade. De farizeeër, hoewel hij zijn hoofd opgeheven had ten hemel, had echter met niemand anders gemeenschap dan met zichzelf, terwijl die voorovergebogen tollenaar gemeenschap had aan het bloed van Christus. Ik kom zo weinig onheilige mensen tegen, terwijl we aan werkheiligen geen gebrek hebben. Gemeenschap met Christus en met de heiligen in Christus is een privilege voor de geroepen heiligen. De geroepen heiligen zijn geroepen tot de gemeenschap met Gods Zoon, Jezus Christus, onze Heere (1 Kor. 1:9). We zullen trachten dit onderwerp nader te verklaren aan de hand van een viertal punten.

Gemeenschap der heiligen in Christus

1. In de kerk
2. Omtrent het Heilig Avondmaal
3. Met de broeders
4. Met de triomferende Kerk

1. Gemeenschap der heiligen in de kerk

Om gemeenschap der heiligen te kunnen beoefenen, moet je op z'n minst met z'n tweeën zijn en in Christus' Naam vergaderd zijn. *"Want waar twee of drie vergaderd zijn in Mijn Naam, daar ben Ik in het midden van hen"*, Matth. 18:20.

De aangewezen plaats om in Zijn Naam te vergaderen is de kerk. Wat is de kerk? Dat is de vergadering van de ware christgelovigen. Let wel, dat is de Kerk met een grote 'K'. Voeg u bij deze wagen! De ware Kerk heeft met een kerkelijke denominatie niet veel van doen. De ware Kerk is daar, waar het Woord recht gesneden wordt, waar

de sacramenten recht bediend worden en waar de kerkelijke tucht in de praktijk wordt toegepast. Dus de ware kerk is daar, waar het volk Gods vergaderd is. Hierin moet u niet te rade gaan met vlees en bloed, want dan is het te vrezen dat u in de 'beste' kerk terecht komt, maar er is geen beste kerk, want alles wat kerk heet heeft God op het hoogst misdaan en is van 't heilspoor afgegaan. De kerken hebben het wat dat betreft massaal laten afweten. Zoek het daarom niet in de kerk, geliefde lezer, ook niet bij de levende Kerk, maar bij het Hoofd van de Kerk, de Heere Jezus Christus. Waar Christus is, is ook de Kerk en Zijn verordeneerde instellingen. U vraagt wellicht: Waar kan ik Christus vinden? In de eerste plaats is Christus overalometegenwoordig door Zijn Geest. Hij is niet aan tijd noch plaats gebonden. Wel heeft de Heere ons een plaats aangewezen om Hem te ontmoeten en Zijn instellingen te onderhouden, namelijk in Gods huis, waar het volk vergaderd is en waar het Woord met de Autoriteit van de Heilige Geest gepredikt wordt. 't Kan zijn dat we die plaats met een lampje moeten zoeken, als zijnde een hutje in de komkommerhof, maar Christus heeft Zijn Kerk tot de vol-einding der wereld en is al de dagen met haar (Matth. 28:20). Het kan met de gevestigde kerk wel zó laag aflopen, dat u Christus niet in de kerk, maar buiten de legerplaats moet zoeken, dáár is Hij in ieder geval. De toegang tot die legerplaats loopt dikwijls dwars door de kerk. Onttrek u daarom niet van de kerk, tenzij u er om Christus' wil uit geworpen wordt. Gemeenschap der heiligen is er niet omdat de kerk heilig is, maar omdat de Kerk heilig is in Christus en leden zijn van Zijn

lichaam. De leden van Christus' lichaam onderhouden gemeenschap met elkaar, omdat Christus gemeenschap onderhoudt met Zijn leden. De leden hebben elkaar nodig. Zou de hand tegen de voet kunnen zeggen: *Ik heb u niet van node?* Hoewel de leden verschillende werkingen hebben, nochtans leven en bewegen zij door dezelfde Geest. Waar de Geest des Heeren is, aldaar is vrijheid, gemeenschap, liefde en wederliefde. Waar Hij Zijn voetstap zet, daar druipt het al van vet en daar doet Hij het al ten zegen gedijen. Het huis van God is in de eerste plaats de aangewezen plaats voor de gemeenschap der heiligen.

Ik kan goed begrijpen dat er bij vele lezers bepaalde vragen rijzen omtrent deze zaak. Hoe kunnen Gods kinderen gemeenschap met elkaar beoefenen zonder elkaar te spreken? De kerk is immers geen gespreksplaats, maar een werkplaats, waarin het Woord het hoogste Woord heeft.

In de vroege kerk ging het er anders aan toe dan in de huidige gevestigde kerk. In de vroege kerk mocht een ieder die een goddelijke openbaring had uit de Schriften, daarvan in het openbaar getuigenis afleggen, mits het geschiedde met orde en stichting. Dat is in onze kerken uitgesloten, helaas ten onrechte. De kerk is geen klankbord meer voor haar levende leden, maar een dambord. De meeste stemmen tellen. Een democratische kerkvorm gaat altijd ten koste van de gemeenschap der heiligen en de ere Gods. Ik kan er nu niet dieper op ingaan.

Het is echter goed mogelijk gemeenschap der heiligen te beoefenen zonder elkaar te spreken, want gemeenschap der heiligen geschiedt in de

eerste plaats door het geloof, hoewel de Heilige Geest de gemeenschap der heiligen werkt en versterkt. Er bestaan geen (letterlijke) grenzen aan Jezus' macht, ook niet ten aanzien van de gemeenschap der heiligen. Voor het geloof is er geen afstand en geen tijd. Het geloof haalt de diepten Gods binnen 'handbereik' die voor het ongeloof onbereikbaar zijn. Het geloof is echter ook door de liefde werkende. Dat wil zeggen, dat er ook een praktische kant bestaat ten aanzien van de gemeenschap der heiligen. *"Zo dan, terwijl wij tijd hebben, laat ons goed doen aan allen, maar meest aan de huisgenoten des geloofs", Gal. 6:10.*

In dit schrijven wil ik voornamelijk handelen over de praktische kant van de gemeenschap der heiligen. Ten aanzien van de gemeenschap der heiligen kunnen we wel voorwenden het geloof te hebben, maar als dat nooit tot uitdrukking komt in de vruchten, is ons geloof ijdel.

We kunnen een boom opzetten over een eikenboom der gerechtigheid, maar als die boom geen vruchten voortbrengt, moet hij volgens het Woord uitgehouwen en in het vuur geworpen worden. *"En de bijl ligt ook alrede aan den wortel der bomen; alle boom dan, die geen goede vrucht voortbrengt, wordt uitgehouwen, en in het vuur geworpen", Luk. 3:9.* Een boom kan veel blad dragen, veel godsdienst, maar Christus vervloekt deze: *"Uit u geen vrucht in der eeuwigheid."* Ach, mochten we onze vervloeking eens omhelzen, want dan zou de Heilige Geest het uit Christus nemen en de Kerk toefluisteren: *"Uw vrucht is uit Mij gevonden", Hos. 14:9.*

2. Gemeenschap der heiligen omtrent het Heilig Avondmaal

Als de gemeenschap der heiligen aan het Heilig Avondmaal ontbreekt is niet Christus de Gastheer, maar een dominee, in ieder geval is er één of andere ban in het leger. Het Heilig Avondmaal wordt ontheiligd door het algemene misbruik ervan. De rechte Avondmaalsbediening is niet vanzelfsprekend, ook niet in de gemeente van Christus. Als Christus de Gastheer niet is, ontbreekt de Geest en waar de Geest ontbreekt, ontbreekt het leven en is de letter niets anders dan een dode bediening. *"Zo iemand de Geest van Christus niet heeft, die komt Hem niet toe", Rom. 8:9.*

Het Heilig Avondmaal is er dus alleen voor de geroepen heiligen in Christus. Geroepen heiligen weten niet altijd dat ze in Christus heilig zijn, maar wel dat ze geroepen zijn uit de duisternis tot Gods wonderbaar Licht, Jezus Christus. Ze zijn geroepen tot de gemeenschap met Christus. Wonderlijke zaak. Er zijn er velen die tot de heilige tafel komen, zonder geroepen te zijn. Dat zijn degenen die zonder bruiloftskleed komen. Ongewassen varkens, ongelikte beren. U zegt: "Dat is mij te grof." Dat moet u niet tegen mij zeggen, maar tegen God, want ik spreek slechts in Naam van mijn Meester, Die gezegd heeft: *"Geef het heilige de honden niet, noch werpt uw paarlen voor de zwijnen", Matth. 7:6.* Is Christus u ook te grof? Of bent u nog nooit een hond en een zwijn in de inleving voor God geweest? Asaf en Mefiboseth zouden zich wat dat betreft in onze reformatorische kringen niet thuis voelen. Nee, in de herberg van het naamchristendom is er geen

plaats voor een heilige Jezus, wel in een beestenstal. "Welkom, lieve Heere Jezus, in de beestenstal van mijn hart!" is de taal des harten van Gods ellendige en arme volk, die op Zijn Naam betrouwen.

Als dat de beoefening zou zijn aan het Heilig Avondmaal, was er meer gemeenschap der heiligen. "Nee, nee, je mag niet oordelen", schreeuwen er velen van hun godsdienstige daken, maar vertel me eens, zouden Gods kinderen elkaar niets te vertellen hebben omtrent de laatste Godsontmoeting? Dat zou je de duivel wijs kunnen maken, of de duivel zou het u wijs kunnen maken, maar de geroëpen heiligen trappen daar niet in. De heiligen van de hoge plaatsen hebben elkaar wat te vertellen, hetgeen God gedaan heeft aan hun ziel, voor, tijdens of na het Heilig Avondmaal. Als dat niet het geval is, mensen, drink je jezelf een oordeel, niet onderscheidende het lichaam des Heeren.

Het zijn de enkelingen in onze dagen die gemeenschap hebben met hun Hoofd, zoals de discipelen gemeenschap oefenende met Christus op de berg der verheerlijking. *"En zij zagen niemand anders dan Jezus alléén."* Bent u die enkeling? Kom dan eens van de Libanon af, kind des Heeren, en vertel eens wat God aan uw ziel gedaan heeft. *"Komt luistert toe, gij godgezin - den, gij die den HEER' van harte vreest. Komt, wat mij God deed ondervinden, wat Hij gedaan heeft aan mijn geest."* Geef eens rekenschap van de hoop die in u is! Als dat niet kan lijden, is er wezenlijk iets mis.

Och, wat is het toch stil geworden op het kerkelijk erf. Men heeft elkaar weinig of niets meer te

vertellen. Weet u hoe het vergader- christendom het bovenstaande kwalificeert? Als dopers en fundamentalisme! Ja, het leven met Christus wordt dopers en/of fundamentalisme genoemd. De dagelijkse omgang met God is zo verdacht in onze dagen, dat men niet eens meer gelooft dat God een sprékend God is. God spreekt evenwel gewis tot elk die voor Hem leeft. God is een God Die Zich aan Zijn kinderen openbáart. Mensen, je mag van mij weten, dat als het veertien dagen stil is tussen God en mijn ziel, ik doorgaans midden in de hel verkeer. De hel is voor velen niet meer dan een vogelverschrikker, voor sommigen een poel die brandt van vuur en sulfer en voor weinigen het gemis aan de God des levens, Die zoveel wonderen had verricht. Je kunt me in een paleis van goud zetten, maar als God er niet in is, is het -vroeg of laat- niet meer dan een woestijn waarin geen lafenis is te verkrijgen. Zonder de Heilige Geest is mijn hart niet veel minder dan een opengebroken kooi vol losgebroken duivelen. Lazarus was verstoken van de gemeenschap der heiligen, maar die man had tenminste nog gemeenschap met een stel honden. Gods diep ontdekte volk kan menigmaal jaloers zijn op Lazarus, daar de angst der hel -God te missen- hen alle troost doet missen. Volk des Heeren, dat is doorgaans de weg, waardoor de Heere plaats komt te maken voor Heilig Avondmaal, in gemeenschap met Hem.

Er gaat min of meer altijd een hel aan de hemel vooraf. Het Heilig Avondmaal is immers een afspiegeling van het hemelleven, waaraan de majesteit Gods verbonden is. Als u uit gewoonte, dus niet vanuit het wonder, aan het Avondmaal

kunt deelnemen, weet u van het ware hemellevens niets af.

De geroepen heiligen zijn geroepen om deel te nemen aan de bruiloft des Lams. *"Zalig zijn zij die geroepen zijn tot het Avondmaal van de bruiloft des Lams"*, Openb. 19:9.

"Die geroepen **zijn...**" Er staat niet 'die geroepen worden...' Weet u wie er geroepen zijn? De uitverkorenen! Zij zijn van eeuwigheid geroepen tot het Avondmaal van de bruiloft des Lams. Ook zijn zij geroepen tot de gemeenschap met Jezus Christus aan deze zijde van het graf. Daartoe is het Heilig Avondmaal ingesteld, namelijk om het geloof te versterken, gemeenschap te hebben met het Hoofd en ook met al de heiligen.

U voelt wel aan dat als de separatie ontbreekt omtrent de toetreding tot het Heilig Avondmaal, dat de Geest wijkt, met als gevolg dat er een dode bediening overblijft. Dan is het Avondmaal geen voordeel, maar een oordeel voor héél de gemeente.

Weet u wat het oordeel in het oordeel is? Dat we het oordeel niet meer opmerken. De wijzen slapen met de dwazen. Dat zal de situatie zijn net voordat de Brudegom wederkomt op de wolken des hemels! Ik geloof dat we in die tijd leven. Men houdt de dood voor het leven en het leven voor de dood, zelfs door sommigen die met aanvankelijke genade bedeed zijn. God gebiedt Zijn getrouwe getuigen voor dit soort godsdienst niet te zullen stilzwijgen! De apostel Paulus is hierin het grote voorbeeld. Hij heeft zich nimmer onder de macht van de schijn-godsdienst laten brengen. Hoeveel Avondmaalgangers heulen niet met de hedendaagse overpriesters en Schriftgeleerden?

Weet u wat een waar kenmerk van vrije genade is? Godskennis en mensenkennis! Als je jezelf kent, ken je ook een ander. Die ware zelfkennis is helaas ver zoek in onze dagen. De mens wordt toch zo hoog ingeschat in de generaal heersende prediking. Dat is een bewijs dat de bediening des Geestes gemist wordt. *"Gij zijt vermoeid door uw grote reis, maar gij zegt niét: Het is buiten hoop; gij hebt het leven uwer hand gevonden, daarom wordt gij niet ziek", Jes. 57:10.*

Als er iets van de heiligheid en de majesteit Gods in de prediking geopenbaard wordt door de Heilige Geest, neem je echt geen dropje meer, hoor! Dan trekt het oordeel door al je leden. De Heere verheerlijkt nóóit Zijn genade zonder de presentatie van het vonnis der Wet. Dat velen dit feit ontkennen, komt voort uit vijandschap tegen vrije genade. Dezulken roemen wel in genade, maar nooit in een welverdiend oordeel.

Gods ware volk komt evenwel in het oordeel van Christus om daarin gered te worden. Ja, dán kom ik in het wonder, om de God van het wonder te bewonderen. *"Komt, maakt God met mij groot!"* Bijna niemand geeft echter antwoord. Er is welhaast geen weerklank meer op de bergen. Het kerkdal is vol dorre doodsbeenderen. Een walgelijke pestlucht bederft de atmosfeer. De E.O. met zijn muzikale fruitmand kan daarin geen verandering in brengen. De vruchten in die fruitmand zijn zodanig verrot dat zelfs de wereld met gasmaskers rondloopt. De duivel inspecteert de godsdienstige erewacht in een zwart pak, kanonschoten daveren, maar helaas, geen gebroken harten vanwege het wonder, geen blinkende gezichten vanwege een open hemel, behalve dan

die enkeling die zich door het dal dorre doodsheenderen heen worstelt om vanuit de vijgenboom nog één blik op Jezus te werpen en vervolgens het plan heeft zich op te hangen aan de hoogste tak, vanwege het beest van binnen en het dal witgepleisterde graven van buiten. Ja, u hoort wel, dit gaat wat dieper dan al die afgezaagde, objectieve, vrome praat. Houdt u toch eens stil, mens, zet toch eens een wacht voor die opgezwollen lippen van je. Leven máken is nog geen leven. Hóór...!

"Mensenkind, zullen die beenderen levend worden?"

"Nee Heere, als U er niet aan te pas komt, zal het dal het dal des doods blijven. Maar U, ja, U alleen, kunt de doden tot leven verwekken."

De doden zullen immers horen de stem van de Zoon van God en die ze gehoord hebben, zullen leven.

"Profeteer, mensenkind, profeteer, zet uw aangezicht tegen de bergen van onmogelijkheid en Ik zal ze slechten. Ik heb slechts te spreken en het is er, te gebieden en het staat er."

"Omdat U het zegt, lieve Heere, zal ik het net des Evangeliums aan de andere kant van mijn schip werpen, tegen alle kerkelijke verwachtingen in." Zolang de vissen vrij rondzwemmen, is er geen verwachting op gemeenschap der heiligen. Ze moeten gevangen worden om gemeenschap te hebben op het kolenvuur van heiligmaking. Zulke mensen zitten doorgaans stom van smart rond het haardvuur, want ze zijn van de weg of aan het einde van de doodlopende weg, maar dat is echter de weg tot de vrijheid in Christus. Ja, u gelooft er niets van, u schimpt ertegen, totdat u

het meemaakt. Dan gaat uw mondje dicht en wordt u met heel de wereld verdoemelijk voor God. Ja, dat is de weg tot de vrijheid in Christus en de gemeenschap der heiligen. Gemeenschap der heiligen is Gods werk, hoor. Dan kom je uit de kerk als een doodslager. De schuld wijt je natuurlijk aan de preek of aan de dominee, maar je bent nog niet thuis of Hij staat achter je muur. Dat houd je niet vol, hé, tegen zulk een liefde, dan ga je vanzelf door de knieën. Ja volk, uw muren zijn steeds voor Hem. Wat een lieve Koning hebben we toch, een Koning die alle muren slecht, die de doden doodt om ze tot leven te verwekken, opdat ze gemeenschap zouden oefenen met Hem, aan Zijn tafel. Als dat geschiedt willen ze daar wel blijven zitten tot ze de laatste adem uitblazen, om eeuwig in God te ademen. Het volk kan het volk dan wel missen, hoor, maar Wie ze niet kunnen missen is de God van dat volk, zoals uit Thomas' getuigenis blijkt: "Mijn Heere en mijn God." Ja, dát is gemeenschap der heiligen-taal. Daar weet de godsdienst niets van, ben je wijzer. Dezulken kunnen Thomas wel terecht wijzen vanwege zijn ongelooft, maar Thomas streeft hen ver voorbij, als hij de Heere ziet. Mis! Als de Heere Thomas ziet en hem Zijn wonden toont. "Tast toe, Thomas, want Ik ben het Zelf en zijt niet ongelovig maar gelovig."

Christus liet Thomas in het kader van de gemeenschap der heiligen van Hém getuigen: "*Mijn Heere en mijn God.*" Kent u dat ook? Of ben je met al je godsdienst nog steeds blij met niks? Die Thomas was zo gelukkig, mensen. Hij kan er maar niet over zwijgen.

"Hé, discipelen, ik heb God gezien van aange-

zicht tot aangezicht en mijn ziel is gereed geweest. Komt maakt God met mij groot...!"

3. Gemeenschap der heiligen met de broeders

Om gemeenschap der heiligen met de broeders in Christus te oefenen, moet je het eigendom zijn van de oudste Broeder, uit Hem leven, en de minste van al de broeders inleven. Broeders zijn leerjongens en nu gaan leerjongens elkander onderwijzen omtrent die ene Leraar der gerechtigheid. Dat is een lief werk, mensen, tenminste als de broeders leergierig zijn omtrent hoofdzaken en niet twistgierig zijn omtrent bijzaken. Tot de hoofdzaken behoort de leer van Christus en de bevinding daarvan, zoals verwoord in de ganse Schrift, want deze zijn het die van Hem getuigen. Bijzaken zijn er eigenlijk niet in het Koninkrijk van God, immers, het minste van God is hoofdzak, of het moet met menselijke traditie te maken hebben, want in dat kader kunnen we tot het oneindige relativeren. God houdt er echter geen bijzaken op na, dat is mensenwerk.

Gemeenschap der heiligen met de broeders ontstaat dikwijls in het lijden. Dan zingen zij niet bij beurte, maar gemeenschappelijk, in God verblijdt, aan Hem gewijd van 's Heeren wegen. *...daar Uw geheiligd volk van Uwe trouw mag zingen.* De bazuin geeft dan geen onzeker geluid, omdat zij weten en getuigen van de dood te zijn overgegaan tot het leven, omdat ze de broeders liefhebben. Ze zoeken elkaar dikwijls op om elkander te vermanen en te vertroosten in de dingen des Vaders, in de dingen des Zoons en in de dingen des Heiligen Geestes. Ze dragen elkaars lasten en vervullen alzo de wet van Christus,

zonder daaruit munt te slaan of enige verdienste eraan te hechten. Dat is niet een zeldzame voorstelling van zaken, want zo functioneerde de gemeenschap der heiligen in de vroege kerk. Gemeenschap der heiligen met de broeders is evenwel een zeldzame zaak, omdat het Christus' bloed gekost heeft. Vanwege dat feit kunnen we de gemeenschap der heiligen nooit echt naar waarde schatten. Gemeenschap der heiligen met de broeders houdt ook in dat er gewaakt wordt over de ere Gods. Daarvoor moet alles wijken. Je kunt nooit de broeders liefhebben ten koste van de ere Gods of ten koste van de waarheid van het Evangelie. Ik heb het Antiocheense conflict al meer ten voorbeeld gesteld, maar het nog een keer te zeggen is mij niet verdrietig. Toen Petrus met de Joden veinsde, wederstond Paulus hem in zijn aangezicht in aller tegenwoordigheid. Paulus noemde niet eens de naam van Petrus, toen hij hem aansprak: *"Gij, die een Jood zijt..."*

Ik vraag me dikwijls in verbijstering af, waarom sommigen elkaar zo de handen boven het hoofd houden ten koste van de ere Gods. Paulus zegt in Galaten 1:8: *"Doch al ware het ook, dat wij, of een engel uit den hemel u een Evangelie verkondigde, buiten hetgeen wij u verkondigd hebben, die zij vervloekt."*

Zolang dat niet recht ligt, kan er nooit sprake zijn van gemeenschap der heiligen. We bukken of voor de Autoriteit van de Schrift, of voor onze eigen visie. De Heilige Geest heeft maar één mening en daarin dienen de broeders gemeenschap te zoeken. Immers, een huis dat tegen zichzelf verdeeld is, zal niet bestaan. Hermeneutiek is van God niet en die het wel leren, zijn geen broe-

ders. Ware broeders zijn alleen verlegen om de mening des Geestes en daarin houdt God Zijn volk niet in het duister. *"Ik neig het oor, daar 'k op Gods inspraak wacht, naar 's Heeren spreuk, en zal u, op de snaren der blijde harp, geheimen openbaren", Ps. 49:1ber.*

Vele uitleggers kunnen niet op Gods inspraak wachten of zijn er in het geheel niet om verlegen. Ze lezen er vier of vijf oudvaders op na en vormen dan hun mening, die de hunne niet is. Kijk, dat is de duisternis in onze dagen, zelfs onder de broeders. Gemeenschap der heiligen loopt echter niet over een leerstuk, maar over Christus. Is de kennis van Christus aanwezig, zal men ook zeer begerig zijn naar de onvervalste melk en de meer geoefenden naar vaste spijs. Wij zien echter door een spiegel in een duistere rede. Wij behoren daarom niet wijs te zijn, boven hetgeen we aan licht van de Heere hebben ontvangen. Wat hebben wij dat we niet ontvangen hebben? Het is en blijft genade. Als tussen de apostels Paulus en Barnabas verbittering ontstaat, vanwege een geringe zaak, hoe zouden wij dan ons huis op orde houden? We moeten gedurig geleid worden en onze afkomst nooit vergeten. Niet en nullen wil God vervullen, opdat zij gemeenschap hebben met hun Hoofd en ook met elkaar. De Heere brengt bij elkaar wat bij elkaar hoort, want Hij legt banden vanuit de eeuwigheid. Hij wil dat Zijn kinderen één zijn, gelijk de Vader en de Zoon Eén zijn. Nu openbaart de eenheid van Christus' lichaam zich altijd in verscheidenheid, want de leden van Christus' lichaam hebben niet allemaal dezelfde werking. *"Een andere is de heerlijkheid der zon, en een andere is de heerlijkheid der maan, en een*

andere is de heerlijkheid der sterren; want de ene ster verschilt in heerlijkheid van de andere ster", 1 Kor. 15:41.

Gods oude volk zei weleens: "Een emmer is vol, maar een vingerhoed is ook vol."

Tegenwoordig hebben ze al een baard in de wieg en alleen gemeenschap met 'vaders', maar vroeger had de bevestigde Kerk gemeenschap met de bekommerde Kerk en andersom. Een bevestigd kind van God is niet zonder bekommering en een bekommerd kind van God is niet zonder bevestiging. Met een bekommerd kind van God bedoel ik niet, zoals er tegenwoordig over gesproken wordt, namelijk dat een bekommerde Christus niet kent. Zó waren de dwaze maagden ook bekommerd, maar ze kenden Christus niet. Voor dezulken heb ik geen hoop, omdat ze door Christus niet gekend en erkend worden.

Een waarachtig bekommerd kind van God leeft nog in een beweeglijk koninkrijk. Zijn geloof gaat met zijn gevoel op en neer. Dat is bij een bevestigd kind van God doorgaans duidelijk anders. Voor dezulken is niet het gevoel de geestelijke graadmeter, maar het geloof. Dezulken leven meer in een onbeweeglijk koninkrijk. Het geloof is immers een vaste grond der dingen die men hoopt en een bewijs der zaken die men niet ziet. Nu moeten degenen die door vrije genade in een onbeweeglijk koninkrijk leven, diegenen verdragen die zwak zijn in het geloof en niet zichzelf behagen. Daar moet je wel bekeerd voor zijn. Tegen Petrus werd gezegd door de Mond der waarheid: *"Als gij eens bekeerd zult zijn, zo versterk uw broeders."* Was Petrus niet bekeerd? Welzeker, maar een echte bekeerde is door zijn bekering heen gezakt.

Zover was Petrus toen nog niet. Dat is een les, die je niet komt aanwaaien. Petrus moest daarvoor door een diep dal van beproeving. Om vruchtbaar te worden in Gods Koninkrijk, acht God het noodzakelijk om Zijn volk te beproeven, soms tot het uiterste, zoals we zien in het leven van Job. Job moest de vriendendood sterven om God over te houden. Dat is pijnlijk voor het vlees, maar nuttig vanwege de eer Zijns Naams Die heerlijk is. We zeggen weleens dat die of die er diep door moet. In het licht van Christus' vernedering gaat Gods volk echter op zilveren muilen ten hemel. Christus' lijden is uniek en niet te evenaren. Gods volk krijgt maar speldenprikjes in vergelijking met het goddelijke wraakzwaard dat Christus trof. Het zwaard ontwaakte tegen de Herder, tegen de Man die mijn Metgezel is, opdat Hij Zijn hand tot de kleinen zou wenden. Hij is Zijn volk nabij in het lijden en in hun benauwdheid is Hij benauwd geweest. Zijn goedheid straalt hen toe, Zijn macht schraagt hen in 't lijden. Vertrouwt elkaar dan met deze woorden.

4. Gemeenschap der heiligen met de triomferende Kerk

Bestaat dat ook? Ja, dat bestaat ook, tenminste als we onze wandelingen in de hemel hebben. Waar het Hoofd is, daar is ook het lichaam. De strijdende Kerk op aarde en de triomferende Kerk in de hemel is één Kerk. Ze hebben ook gemeenschap met elkaar in de Geest. De gemeenschap der heiligen tussen de strijdende en de triomferende Kerk gaat echter nooit buiten Christus om. Als er geen gemeenschap met Christus is, is er van gemeenschap der heiligen geen sprake, laat staan

dat er gemeenschap der heiligen geoefend wordt met de triomferende Kerk in Christus.

Als de strijdende Kerk zodanig vermoeid is van de zonden en inwendig bederf, trekt God dezulken weleens op tot in de derde hemel. Wat ze daar aanschouwen heeft geen oog gezien, geen oor gehoord en is in geen 's mensenhart opgeklimmen. Eén blik in Immanuels land maakt je ziek van de heimwee. "Kijk, daar zit Abraham met Lazarus in zijn schoot en daar zit Polycarpus en Perpetua, Comrie zit daar zonder filosofie en Van der Groe heeft zijn ene oog weer terug. Ook zie ik Whitefield met de Erskines, Bunyan, Huntington, Warburton, Philpot en Abraham Hellenbroek. Kohlbrugge, David en Salomo. Kijk, Lamine en Van der Poel zitten naast Adam en Eva met ál de geheiligden. Wat zeer opmerkelijk is, is dat ze niet naar elkaar kijken, maar ze kijken allemaal één kant uit..."

Zeg ziel, als je niet méér gezien hebt, dan heb je nog niet veel gezien, hoor. Weet je wat al de geheiligden zien? *"En ik zag, en ziet, in het midden van den troon, en van de vier dieren, en in het midden van de ouderlingen, een Lam, staande als geslacht, hebbende zeven hoornen, en zeven ogen; dewelke zijn de zeven geesten Gods, die uitgezonden zijn in alle landen", Openb. 5:6.* Als u het Lam gezien hebt, hebt u Alles gezien. Dan verlangt u bij tijd en ogenblikken naar dié plaats, waar God is Alles en in allen. Zalig zijn zij die geroepen **zijn** tot de Bruiloft des Lams! Amen.

De uwe in Christus,

G.P.P. Burggraaf

Nov. 2001, Burgessville - Ontario